

A

1385

II

1964

FOTO
S.F.

MTA KÖNYVTÁRA
KÉZIRATTAR

AKADÉMIAI LEVÉLTAR

KÉZIRATOK

1903

Expédition par
M. *Kont*
Dont le *Bambin*
est facultative.
No 26
Inscription du nom et de l'adresse de l'expéditeur

Exh. 1903. jainuol

1. 12.
1903

REPUBLIQUE FRANÇAISE
CARTE POSTALE
Ce côté est exclusivement réservé à l'adresse.

Monsieur
Borovszky Lom de
Akademia utca 2
Budapest

237
Hongrie

Paris, dec. 30. 1902.

Jeg förestelt erum!

Janet Pal

1899.

oktober hö 4.-en

Bertram Lindos

1902.

december hö 9.-en

hållak meg.

Kivito' listeleket

Leveskedjék a föltkai urak indatni, hogy Eötvös
művészet első 15 kötetét ma megkaptam.

Kont

3
[
Januári összes ülés
bemutatandók a dec. 31-ig
beérkezett pályaművek s
a jeliges levelek köös
biztáskában lepecsételendők.
12
12

L. 12.
1903.

6.

Méltóságos

Magyar tudományos Akadémiai Főtitkás úr!

Méltóságodnak folyó évi március hó 6-án kelt 149
számú értesítésével, a melyben tudtomra ad-
ni méltóztatott, hogy a magyar tudományos
Akadémia igazgató tanácsának folyó évi február
hó 23-án tartott ülésében legmagasabb elhatározása-
val részemre 400 korona segélyt engedélyezett. -

Az alatt tisztelettel mellékelt élet-
ben létemet helyhatóságilag igazoló 200 korona
nyugtámát, am tiszteletteljes kérelemmel
terjesztém Méltóságos főtitkás úr elé, miként
a nyugtán kitüntetett összeg elbűntetésére a földhi-
telintérett pénztáránál folyósítani méltóztatassék

Boldog újévét úgy méltóságod
mint kedves családjának kívánom

Maradtam T. Ujhely 1902. évi December hó 30

Méltóságos Főtitkás úr

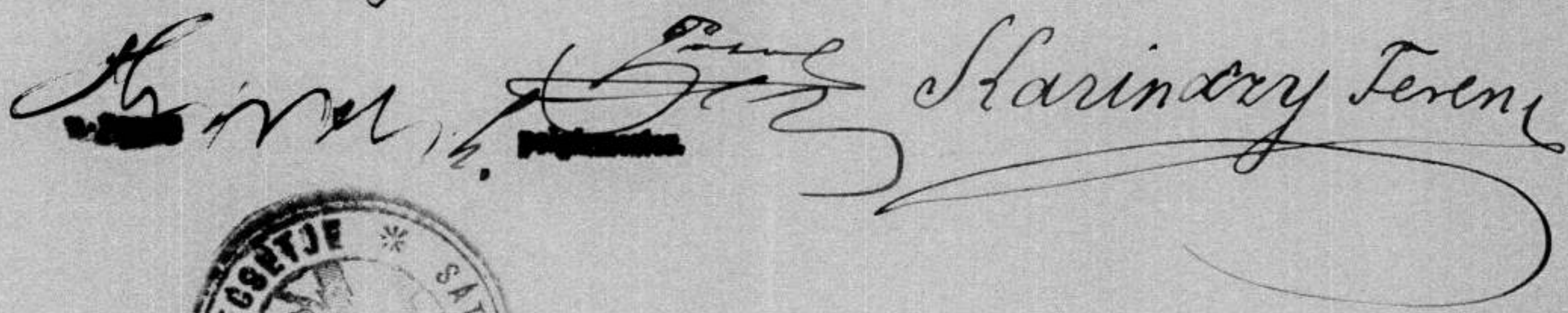
aláíratos polgája
Starinoy Ferenc

Nyugta

Hétszáz korona araz 200 koronából, mely
összeget dicső emlékü nagyatyám iránti há-
lási kegyeletből a magyar tudományos Aka-
démia igazgató tanácsának 1902 évi febr.
hó 23-án kelt legmagasabb elhatározásával
1903 évi I. felére kegyesen engedélyezett összeget
a magyar főtérhelint illetéki tekintetes pen-
tárából hogy felvettem, hála's köszönettel
felvettem - Elismerem -

S. a. Ujhely 1903 évi január hó 1-én

Nyugtatrányozó életben létét s itteni
lakását hivatalosan igazoljuk.
S.-A.-Ujhely, 1903. év január hó 1. napján

Sándor Szarinszky Terence

Urk. 1903. január 2.

Im.

Méltóságos

Nagy- Terjéti Izili Kálmán
minis teri tanácsos bölcsészeti
székeleti tudor Magyar tudó-
mányos Akadémiai főtitkár
úrnok.

Budapest

kérelme

Harinory Jenő s. a. Mj. helyi lakos-
nak, Kempen megyében

I. M.

1902.

melyben 1903. évi I. felén kiadott
Rott nyugtáját tisztelettel
betérjesztem.

Kürt cikk

a M. Tur. Akadémia I. osztálya 1902. december 1-én tartott xánt ülésé jegyzőkönyvéből.

62.) Elvástasik Dévay László m. kir. belügyminiszter
séri számgyakorlatok folyamata, a ki egy nagy spanyol
főtáron dolgozik, s a segédkönyvek bevételeire, mint
egy 231 korona segélyt kir. ~~ifj. miniszter a vallás és közoktatási~~
~~miniszter tette át az Akadémiának.~~

Az osztály azt hiszi, hogy a segédkönyvek
egy része megvan az egyetemi könyvtárban, a mi pedig
hiányzik, ^{annak} megrendelés^{re} volna az egyetemi könyvtár
számára, a vall. és közokt. miniszter úrsól volna kérendő.

Ludwig Pul
osztálytitkár.

3
G.K. 1903. januar 2.

H. 02.
1903.
12
12

Ac. Magyar Tudományos Akadémia"-i

Alapítványok

és alapítványok utáni hátralékos kamatok

kimutatása.

Folyóirat		Név	Kamatláb	Kamatláb		Kamatláb		Kamatláb		Kamatláb	
Kamatláb				1901. évi	1902. évi	1901. évi	1902. évi	1901. évi	1902. évi	1901. évi	1902. évi
1	4/30	Andrássy György gróf	6%	21.000	-			1.260	1.260	1.260	
2	4/37	Székelyháza város	"	2.100	-			126	126	126	
3	7/30	Székelyi Pál gróf	"	21.000	-			1.260	1.260	1.260	
4	7/25	Albrecht József	5%	21.000	-					1.050	
5	24	Andrássy Madár gróf	"	2.000	-					100	
6	4/126	Buda nagy k. város	"	4.200	-					210	
7	4/7	Csiky Lajos	"	2.000	-			300	300	100	
8	5/161	Székely Pál egyházi	"	2.000	-					100	
9	7/37	Fókai Mór	"	2.000	-					100	
10	4/10	Klobusitzky Fülöp gróf	"	1.000	-			100	100	50	
11	7/184	Losonci város	"	2.000	-					100	
12	4/11	Sagybánya város	"	2.000	-					100	
13	7/34	Sagy Károly	"	4.000	-					200	
14	4/13	Károly	"	2.000	-					100	
15	7/192	Porsany	"		-			200			
16	4/17	Szent Andrej	"	400	-					20	
	7/36	Péter papbíró	"	1.680	-					84	
18	4/41	Glate József	4%	168	-			33 60		672	
	7/32	Skodoray Elek	Kamat nélkül	50	-						
20		Csiky Lajos báró	"	420	-						
	4/194	Marcibányi Imre	"		-					420	
22	7/32	Burgmann Károly	"	174 66	-						
23		Korneli Sándor	"	100	-						
24		Udvarnokhy Gyula	"	4.000	-						
		Féjcs Fülöp	"	100	-						
26		Kratavánsky György	"	40.000	-						

Ezen évben felvett kölcsönök 1902.	Majd befizetés alatt álló kölcsönök 1902. december 31-én	Kamatok 1902. december 31-én	Kamatok 1903. évi	Magyar Köztisztviselőknek költségtérítéssel és alapítványokkal vonathozzá költségek magános okiratok	Egyéb
1260	21.000		1260	Lélek	
	2100	126	126	Majd befizetés alatt álló kölcsönök	
1260	21.000		1260	Lélek	
1050	21.000		1050	Magyar Nemzeti Munkássági Alapítvány	
100	2.000		100	Köztisztviselők	
210	4.200		210	2.000 ftko köztisztviselők	az 1000 ftko köztisztviselők kiadott
	2.000	100	100	Köztisztviselők	
	2.000	100	100	"	
100	2.000		100	Majd befizetés alatt álló	
	1.000	50	50	Kitöltés alatt álló kölcsönök	
100	2.000		100	Új alapítvány	
	2.000	100	100	Köztisztviselők	
200	4.000		200	Egyéb költségek kiadásai	
100	2.000		100	"	
		200		Működési költségek	
20	400		20	Lélek, mely a város költségvetéséből tartalmazzák	az általa felvett kölcsönök
24	1.680		24	"	frankó a kamatok
	168	40,32	672	Köztisztviselők	
	50			"	
	420			Működési költségek	
420			420	"	
	174 66			Egyéb költségek kiadásai	
	100			"	
	4.000			"	
	100			"	
	40.000			Köztisztviselők költségtérítése és Magyar Nemzeti Munkássági Alapítvány költségtérítése és a Városi Köztisztviselők költségtérítése	

Feljegyzés

1901. évi költségvetés

Nev.

Kamat

Alapítványok állása

1901. évi 31. dec.

Új alapítványok

1902. évi

Alapítványok

kezdő 1902. évi

Kamatok állása

1901. évi

Kamatok állása

1902. évi

1902. évi

Új alapítványok

1902. évi

29	7/32	Jókai Pál	Kamat	200	-	
		Thankoffen Pál	"	800	-	
		Hankóczy Ignác	"	100	-	
30	7/26	Házinczy alapítvány	"	20.000	-	jelelték ki a munkájukért és igazgatásukért jutalmat
31	7/30	Roman Fuenes alapítvány	"	9.000	-	személyesen 4000 k. hold ingatlant és 5000 k. hold ingatlant megjelölték

31
Ezer forint értékű
sz. 1902.
kötet

Magyar nyelv és irodalom
1902. december 31-én

7
Könyvtárakról
1902. december 31-én

10.
Könyvtárak
1903. évi

10.
Magyar Könyvtári Társulat
tájékoztatásul az alábbi
nyakura vonatkozó kötetekről
saját másolatok

19
Könyvtárak

200

500

100

20.000

9.000

20.000 forint értékű
kötet, mely 1902-1903.
közvetlen költségvetésben

sz. 1902.

1903. évi költségvetés

Folyószámla
 Kétségbeesés

N:o.

Kamatlakás
 Alapítványok állása
 1901. évi 1. 1. 1. 1.
 Alapítványok
 1902. évi 2.
 Alapítványok
 1903. évi 3.
 Kamatlakás állása
 1901. évi 4.
 Kamatlakások
 1902. évi 5.
 1903. évi
 az alapítványok állása
 6.
 éves tizedes fele

6%	alapítványok 1. sor 3. alapító	44.100	-	2.646	-	2.646	-
5%	" " 1. 1. 13 "	46.230	-	600	-	400	2.314
4%	" " 1. 1. 1 "	168	-	3360	-		672
Kamat nélküli alapítványok							
1. és 2. sor 11 alapító		45.944	66				490
		136.492	66	3.279	60	3.046	5.316 72
Kétségbeesés alapítványok		20.000	-				
Pannónia Termék alapítvány		9.000	-				
		165.492	66				

Budapest, 1902
 KÖZVETLEN
 a Magyar Értéktársaság által
 Ké

Éves költségvetés
1902. évi

Magyarországi Állam
1902. december 31-én

Bevételek
1902. december 31-én

Költségek
1902. évi

Magyar Közlönyosztály
Közlönyosztály
Közlönyosztály

1902

2.520	44.100	136	2.646
1.964	46.280	550	2.314
72	168	40.82	672
420	45.944 66		420
72	136.492 66	716 32	5.386 72
	20.000		
	9.000		
	165.492 66		

1902. december 31.
KÖZLÖNYÖZTÁLY

Magyar Közlönyosztály
Közlönyosztály

PETŐFI-TÁRSASÁG.

A Petőfi-Társaság XLVII-ik nagygyűlését a M. Tud. Akadémia dírtornájában e hó 6-ikán, kedden, d. e. 10 órákor fogja megtartani.

Van szövegem erre az irodalmi ünnepre a M. Tud. Akadémián, a Társaság nevében, mely szívesen meghívni.

Budapesten, 1903. január 1.

Szanatmező
a Petőfi-Társaság titkára.

C.
1903. januar 3.

7. 12.
1902.

Nagyméltóságú Elnök Ur!

Mulirott azon alázatos kéréssel járulok Nagyméltóságod elé, hogy engem tudományos kutatásaim folytathatása céljából irói segélyben részesíteni méltóztatassék. Kérésem indokolására bátorodom az alátbiaras felhozni.

Már két éve, hogy Pyder János László, volt nagynevű főpapunk és írónk, életét és működését tanulmányozom, hogy róla iróhárui monographiát írhattak. Már eddig is sok ismeretlen adatot felkutatottam, de mivel exelom a tárgyminél teljesebb kimeredése, odvetlenül szükségesnek tartom még a lilienfeldi apátság (Ausztria), bécsi udvari, szepesi püspöki és velencei patriarchoi levéltárai átnézését. Egyházi levéltárából semmit sem adnak ki megkeresésre, tehát oximélyesen kell e helyekre elmennem és azon felül hosszabb ideig ott

tartózkodnom, most a Kutatás
csat. közzelve a levéltáros utján
is előtt végrehelö; papi levél-
tárba senkit sem engedtem be.
Már pedig Kutatásaim eddig is ott
pénzben vannak, ezért a nagyobb
utazásolat és itegen helyen való hoz-
szabott tartózkodásolat pedig egyálta-
lán nem kívánom ki szerény jö-
vedelmemből. Számításom szerint
mindegy 400 koronára volna
szükségem erre a célra. Arra
kérem tehát Nagyméltóságodat
kegyelmedjéte ezen összeget rendel-
kezésemre bocsátani. Megem-
lítem, hogy e munka megírásá-
ra Dr. Heinrich Guostáv egyetemi
tanár ur. Hölidott fel, továbbá,
hogy Pyler az Akadémianak
tagja volt s halálakor nagyobb
összeget is hagyott rá. Így ke-
hat ezen intézet halálját nyil-
vánítané a negyvenü adatozó
emléke iránt, ha a Pyler-mono-
graphia megírását elősegítené.
Egyáltalán nincs még eddig olyan
munka, mely vele érdeme szerint
foglalkoztató. A tudomány és ke-
gyelet nevében kérem tehát Nagy-
méltóságodat, hogy ezen, e nemből
első munká, megírását számomra
lehetővé tegye.

Maradtam Nagyméltóságodnak
alázatos szolgája
Ottok Mihály,
egyi főreáliskolai tanár

Eger, 1903. január 2.

1903. január 3.

A
Magyar Tudományos
Akadémia
Elnökségének

Budapest

Ottok Mihály, egy főreáliskolai
tanár, iró segélyt kér.

J. r. z.
1903.

Kiadatik a H. Tud. Akadémia
I. osztályának.
Budapest, 1903. január 3.

Szilágyi
János

Főintézet Magyar Tudós Akadémia

Ar Egeri esillagj című regényemmel
ítelt Pévelj-díjat ma a Főtítkaí urtól
átvettem, ei hálaí onívet lóonóm.

Hazaíuí tótelekel

Budapest 1912 XII. 15

Gárdonyi Géza

1
C. W. 1903. januar 3.

9. 12.

1903.

6

ide mellékelvél számlájával együtt — arany
kérelemmel átküldeni, melyben eg-eg
példányt az illető ^{három} érdekeltessel eljuttatni
és a többiek beszedett megrendelési árát
a londoni ~~bankotól~~ ^{igazgatóságának} megküldeni.

A M. Tud. Akadémiára eső

és az ~~egyéb~~ ^{1/4 részét} ^{sevő} megrendelési összegről, arany 5 font 3
shilling 5 pence-ről kiállított cheque-t
bátor vagyonnal a kérelem Nagymel-
lóságodhoz ^{főlkértem}, hogy azt a
többi érdekeltől befizetett megrendelési
pénzekkel együtt az ~~bankotól~~ ^{igazgatóságának}
megküldeni melyben.

Egyidejűleg ^{főlkértem} a nemzeti
könyv-tudományi ^{igazgatóságának} ~~bankotól~~, hogy a
magyarországi példányokat mostantól
kerelve a Nagymel-lóságod veresége alatt lévő
minisztériumhoz küldje be és a M. Tud.
Akadémiára eső megrendelési ~~pénz~~ ^{összeget}
is — az egyes kiállításokban beérke-
tetve — a vallás- és közoktatási miniszter.

3
riunkor keset haton ^{bejizolni} föltörvén, hogy
ig az eljárás egyszerűbbé és a keresés
gyorsabbá téssek.

Fogadja stb.

Budapest, 1903. jan. 8.

főtthas.

12

12

AD 10. 12.
1903.

3

12

12

AV 10. 12.

1900.

To The Manager

The International Catalogue
of Scientific Literature
34 and 35 Southampton St^e
London. W.C

Sir.

I beg to request you to
send all future volumes of
the International Catalogue of
Scientific Literature ordered by
Hungarian institutions, not to
the Magyar Tud. Akadémia (the
Hungarian Academy of Sciences),
but to the Royal Hungarian
Ministry for Public Education (a
m. kir. vallás- és közoktatásügyi
ministerium), V. Föld utca. 8,
Budapest.

The above-named ministry
will undertake to have the various
copies sent to their destinations,
~~and~~ to collect the money due
in respect of subscriptions, and
to despatch the same to London.

IV. váci utca. 10

1903 jan 9.

Méltóságos úram!

Van szerencsém a
kivánt fordítást bekiüldeni.
Remélem, hogy a szövege
elég tisztán olvasható.

Kiváló tisztelettel

Méltóságod

mindenkör kész szolgálója

Yolland Arthur B

Méltóságos

Dr. Szily Kálmán

úrnak

I remain

Yours faithfully

.....
Principal Secretary.

Budapest. 1903 January 8.

12

13
8
0

2
Kagymelt. Br. Eötvös Loránd akad. elnök úrnak
mint a Semsey-bírótság elnökeinek.

3
Kagymelt. Elnök Úr!

Szerencsém van Kagymeltóságodat értesíteni,
hogy múlt évi dec. 31-ikéig mint kitűzött
határidőig ^{kövelet} a Semsey-pályakérdésnek
adottak névszám szerinti tervek és
mutatók:

- 1) Magyarország földrajza 1 db.
- 2) Magyar nyelvtaza 1 db.
- 3) Magyarország flórája 1 db.
- 4) Magyar körgördésajza 2 db.
- 5) Magyarország ásványjai 1 db.
- 6) Magyarország történelme 1 db.
- 7) Magyar irakalomszámok 1 db.

Nem értesek ^{tervezetek} ar
archaeologia és
geologia.

Fölkérem Kagymeltóságodat, hogy
a pályaművek átvételére végezz a
Semsey-bírótság ~~összeállítását~~ alkalmas
időpontra kezdő összehívást elrendelni
méliórtassék.

Fogadják stb.

Budapest, 1903. január 2.

főtisztos.

2

2

3

M. Oz.
1903.

12

12

2

Ragmélisági

Gr. Apponyi Albert úrnak

a M. Tud. Akadémia tiszt. tagjának

3

Ragmélisági Gróf Úr!
Mélyen tisztelt Tagtársam!

A M. Tud. Akadémia elnöke
a f. évi akadémiai naggyűlés idején
május hó első hetére terve ki, így hogy
azt ezt követő ünnepélyes körülés május
10-én, vasárnap délelőtt fog megtartani.

A körülés programját akként
állapította meg, hogy az ^{egyedül tárgya} ~~az~~
rövid előki megnyitó beszédre és fő-
titkari jelentésére kívül Ragméliságod-
nak emlékbeszéde lesz néhai ~~magy.~~
~~érett~~ ~~sorsunk~~, Sirlágyi Derső felett.

Midőn emel Ragméliságokat
idejelenek ~~esetint~~ ~~személyes~~ ~~vagy~~,
~~szóval~~ ~~magy.~~ ~~magy.~~ ~~magy.~~
megragadom az alkalmat hivatalos
tisztelő nyilatkozással.

Budap. 1903. jan. 2.

főtiszt.

2

R. C.
1903.

A I. és II. osztályok

Fiszes Orosz!

A Brody-féle publicistikai pályázat 1900-1902. évi ciklusának határideje most hó 31-én lejárt, de nem van a 4. Orosz folkéri, hogy az ügyrend 101. §-a értelmében a hivatali bizottság két tagját kiküldeni méltosítsák.

± II. osztály elnökeinek elnöklése alatt megalakítás,

Hivatali bizottság

Budapest, 1903. jan. 2.

Fiszes.

Méltóságos Pauler Gyula r. t. úrnak
mint a II. osztály elnökének

13. sz.
1903.

Méltóságos Elnök Úr!

Asz Ügrend 101. §-a értelmében
szerecsém van Méltóságodat értenem,
hogy a Prödy-féle publicistikai pálya,
szat határideje múlt hó 31-én
lejárt s ama a fötitkári hivatalhoz
öt szent küldötte be nyomtatásban
megjelenés műveit.

Eggyidejűleg felhívom az I. és
II. osztályt, hogy a bíráló-birotságra
kés-kés tagot válasszanak.

Fölkevem Méltóságodat, hogy az
bírálok megalakításán után a bíráló-
birotságos megalakítani, illetőleg
alkalmas időpontban ülése egybejöni
méltóságuk.

Hivatali tisztelettel

Budapest, 1902. jan. 2.

fötitkár.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

13. IX.
1903.

Tisztelt Osztály!

A Brody-féle publicisztikai pályázat 1900-1902.
évi ciklusának határideje múlt hó 31-én lejárt, s ezen-
csim van a t. Osztálytól fölkérni, hogy az Ugyrend 101. §-a
értelemben a t. Osztály elnökének elnöklése megalakított
bíráló bizottságba két tagját kiküldeni méltóztatjon.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1903. január 2.

Szilágyi László
főiskár

Az I. osztálynak.

13

1984

2
2
bírságot megalakítani, illetőleg
alkalmas időpontban ülése egybeviteli
mélőltassék.

Kiváló tiszteléssel

Budap. 1903. jan. 2.

főtisztás.

A II. és III. osztálynak

Tisztelt Osztály!

A Wahrenm-féle alapítvány kamatai
az idei nagygyűlésen ipari érdemek
kitüntetésére lévén fordítandók, fölkérem
a t. Osztályt, hogy a III. osztály
elnökének előklése alatt megalakítandó
bírságba két tagját kiküldeni mel-
lőltassék.

Kiv. tiszt.

Budap. 1903. jan. 2.

főtisztás.

2

Mélt. Thaw Károly r. t. úrnak
mint a III. oszt. elnökének

Méltóságos Elnök Úr!

As Úgyrend 165. §-a értelmében
erecsém van Méltóságodat értekezni,
hogy a Walmann-alapítvány 1900-1902.
évi kamatai késpénzben vagy pedig
hasonvételű aranyérem alakjában aron
& magyar honpolgárnak fogjak az idej
nagygyűlésen oda itéleteni, a ki az
ipar terén legnagyobb érdemeket szeren.

14. H.
1903.

E pályázatra 1902. dec. 31-ikéig
mint kitűzött határidőig részint névtelenül,
részint névvel is orero küldötte be
hivathorásai ipari érdemeire vagy
ipari tevékenységének leírásait.

Egyidejűleg felhívom a II. és
III. osztályt, hogy a bírói bizottsághoz
két-két tagos válasszonak.

Fölkérem Méltóságodat, hogy a
bírálati megválasztásán után a bírálo-

A III. osztálynak

Tisztelt Osztály!

A Forster Gyula - fele Forster János nevére ten alapítvány kamatai az idei naggyűlésen a földművelés terén szerzett érdemek jutalmazására lévén fordítandók, fölkérém a t. Osztályt, hogy a bíráló-bizottságba az Ügyrend 122. §-a értelmében három tagját kiküldeni méltóztatnék.

Kiv. tisztt.

Budap. 1903. jan. 2.

- a) Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
b) Az Országos Erdészeti Egyesület
t. Elnökeinek.

főtisztelt.

Tisztelt Elnökség!

Forster Gyula ir Forster János nevére az M. Tud. Akadémiánál alapítványt tett, melynek 1897 - 1902. évi ciklusára azo kamatai a f. évi május hóban tartandó akad. naggyűlésen oly magyar állampolgárnak

lesnek oda itélendők, a ki a földművelés
terén akár a tudomány előbbvittele, akár
a gyakorlati találmányok, szerkesztés vagy
szervezetek és intézmények fejlesztése
és fölvirágoztatása szempontjából az illető
évkörben a legnagyobb érdemeket szereti.

Az alapítvány ügyrendi szabályzata
értelmében a jutalom odaítélési öttagú
bizottság által történik, melynek három
tagját az Akadémia, egy-egy tagját
az Orsz. M. Gazdasági Egyesület és
az Orsz. Erdészeti Egyesület küldi ki.

Fölkérem említfogom a f. Előnökömet,
hogy a bizottságban egy tagját
kiküldeni és nevet ^{és kérését} az M. Erd. Akadémia
főtisztjén hivatalával körölni méltóztatna.

Kiv. tiszt.

Budap. 1903. jan. 2.

főtiszt.

15. sz.

1903

A II. osztálynak

Fiszels Osztály!

Groedel Armin adományából
2000 koronás pályadíjat tűrött ki az
Akadémia oly munka jutalmazására,

mely a hazánkban egyre növekedő
kivándorlás elleni küzdelemben az önnön magát irányító társadalom feladatait, közreműködésének módját és eszközeit illetőleg, a kivándorlási jelenségeknek a helyszínen tett szorgos megfigyelése és tanulmányozása alapján gyakorlatilag érvényesíthető és keresztülvihető javaslatokat tesz.

~~önként kivándorlás elleni küzdelemből~~

A pályamunkák beküldésére kitűzött
határidő 1902. dec. 31-én jár le és
összesen 15 pályamű érkezen be.

Fölkérem a 4. Osztályt, hogy
a pályáztatás bíróitakat kiküldeni
és nevéket a főtiskai hívatással
közzé teszi.

Kiv. tiszt.

Budap. 1902. jan. 2.

főtiskai.

H. K.
1903.

2

3

12

12

Méltóságos Főtitkár Mr.

Tisztelettel értesítem, hogy a m. Föld. Akadémia arch.
bizottsága m. é. december 20-án tartott ülésében
az idei évre (1903) költőkérdését ugyanazon ké-
telék és összehelyben állapította meg mint az
előző évben.

Legyintással ellátottan a bizottság, hogy az 1903-ik
évi maradványból az ő decembri ülése keretében 120
koronával kiványa jutalmozni és az ezután
fennmaradó összegből a kassai díj monopóliá-
sziájához képzelt rajzot valamint a bizottság
nyomdai költségviselésére egy névűt kiványa meg-
fizetni.

A kereskedelmi Közt. Társulat Kirendelt Jóságában
(1903) a bizottság arra a megállapodásra jutott, hogy
szívesen nyomon nem vizsgálhatja a Társulat

Közhasznú vállalat, de képes ukrainak képele,
téből kivessen kolosónax neki fanyetvethü nagy
/./ horonyedzeli duonokat.

A kalanczei kir. ipitekezeti hivatal átvitat (590)
1902
egyben a feltehetően javasolja; mert alhoz
sem az Akademiának, sem az arch. bizottságnak
/././ semmi köze.

Mégül kifogással arról értesitem Miltófogóval
hogy a bizottság megválasztotta Küttagjának
Schinhausz László művész tanácsos urat is kért
a tekintetes öszes ülést, hogy a választást
helybenhaqqni kivessék.

Az arch. bizottság 1902. évi december 10. üléseiből

Kiváló Kifogással
Budapest 1903. jan. 3.

Stampsess
bizottsági előadó

J.
U.K. 1903. januar 4.

17. 17.
1903.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

Budapest den 3ten Januar 1903

Lieber Hagberg Herricht!

Es wäre er es gewünscht hätte,

Prof. Beáthy ist definitiv zurückgetre-
ten. Er beruft sich auf seine anderweitigen
Obliegenheiten, die ihn so sehr in Anspruch nehmen,
man, dass ihm keine Zeit und Müsse bleibt, die
ungarische Literaturgeschichte für englische Le-
ser zu schreiben zu können.

Es ist schade, dass er nicht fünf Jahre
früher mit so lange hat warten lassen. Wenn
er uns diese Erklärung vor fünf Jahren ge-
geben hätte, so wäre das Werk aus der Feder
eines anderen Fachmannes schon längst fertig.

Manche Anmerkungen
Man weiß ich nicht, ob die Heraus-
geber Anmerkungen auf die ungarische Literaturge-
schichte noch reflectieren werden.

Ich wendete mich, nachdem ich
in vorigen Monate von Prof. Beáthy über
definitive Entscheidung schriftlich erhalten
habe, an Prof. Riedl, mit der Bitte, diese
Arbeit acceptieren zu wollen.

Prof. Riedl ist einer der besten
Fachmänner für Literaturgeschichte und
wäre es eben versprochen, das hält
er mich gewissenhaft.

1 (4-5 Drückbogen)

Er schreibt mir heute:

1.) Er wird bis 1-10ter October 1903 mit ein Viertel des ganzen Werkes fertig und über-
gibt mir das Manuscript sofort. Wenn es
diesem Termin nicht halten würde, so er-
scheint sein Mandat.

2.) Das ganze Werk soll 19-20 Drück-
bogen stark sein; möglicherweise 1-2 Bo-
gen mehr, in Format des Hrn. Heineemann's
schon Series.

3.) Der Übersetzer (Herr Kraff?)
soll sich verpflichten, mit der Übersetzung
in einem halben Jahre, nach Empfang
des Manuscriptes fertig zu werden.

4.) Das Honorar für Prof. Rieth
bestreitet die ung. Akademie, die über-
setzungs-Kosten hingegen der Verleger.
Ich bitte Sie, lieber Freund, ihm
dieses Anerbieten eine Mit-
theilung an den Verleger, und wenn er
dasselbe acceptirt, so schicken Sie
mir das Resultat.

Die gewünschten Editionen der
ung. Akademie, wenn dieselbe noch
unverfügbare sind, an die London Library
noch in diesem Monate expedirt.

Mit meinen schönsten Grüßen
bleibe ich Ihnen in bester Erinne-
rung Ihr aufrichtiger Freund

Lily

19. 17.

1903.

RIEDL FRIGYES

VI., ANDRÁSSY-ÚT 82.

1. A mű egy negyedét (4-5 ívet) átadok 1903.

okt. 1-én.

Ha az a tervinást elmulasztom, a szerződés felmondás nélkül megszűnik.

2. A mű legfeljebb 22 ívnyi lehet. Azon helyek azonban, hogy 19-20 ívnyi legyen csak.

3. Előleg nem jár a szerzőnek, de az 1500 korona honoráriumot a teljes kézirat átadásakor megkapja.

4. Az Akadémia a kéziratot saját költségén irodéjával lemasoltatja.

5. A fordító köteles megadni, hogy az utolsó kézirat

abadesától nyolcvan $\frac{1}{2}$ év alatt a művel lefordítja.

6. A perzsonok 12 beiktott tizbelet pildany jar.

LONDON LIBRARY,

ST. JAMES'S SQUARE,

LONDON, S. W.

December 2. 1902

Dear Prof. Szily

I should be glad if you could complete for me sets of the Hungarian Academy's publications.

I enclose a list of what we have, & should be very grateful if you could send us the missing parts.

I shall be glad to defray any expenses.

Alas! for the Hungarian Literature. I am sorry that Prof. Boethy failed us. Is there any chance of any one else? I fancy though, the publishers have given up all idea now of ever getting it.

I hope you are well & all your family. May be I shall soon be in

LONDON LIBRARY,

S^c JAMES'S SQUARE,

LONDON, S. W.

November 3.

Dear Kropf,

As far as I know
Beäthy has not sent any ms.
to M^r: Gasse. Would Szily name
another man?

I am
Yours very truly
C. Haynes Wright

24 Henderson Road,

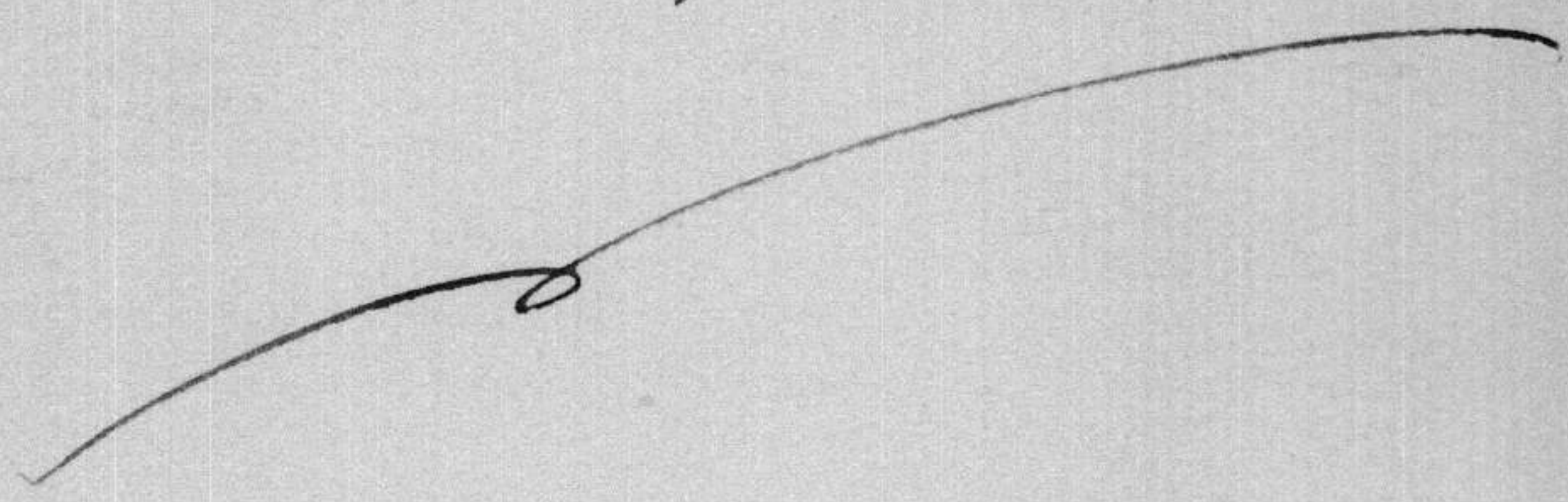
Wandsworth

Budapest again.

With kindest regards. Avec
aussi mon meilleur souvenir.

Yours sincerely

Ch. Hagberg Wright

Gömör-Kishont t.e. vármegye alispáni hivatalától.

9899. sz.
1902.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA SZÉCHÉNYI
MUZEUMÁNAK

BUDAPESTEN.

A m. kir. belügyministerium folyó évi 56/1902/eln. sz.a. kelt rende-
lete folytán, - van szerencsém Gróf Széchenyi Istvánnak Gö-
mör-Kishont t.e. vármegye táblabirajává történt kinevezte-
téséről szóló jegyzőkönyvi kivonatot hiteles másolatban -
azon értesítés kapcsán tisztelettel megküldeni, hogy a vár-
megyei levéltárnoknak bekívánt jelentése szerint Gróf Szé-
chenyi Istvánra vonatkozó egyéb adat levéltárunkban, - leg -
benátóbb kutatás daczára sem volt rejtalálható. -

Rimaszombat, 1902. évi Deczember hó 22-én. -

Zornemész Sándor
alispán.

1 db mellet.

J.
U.K. 1903. januar 4.
/m.

20. 12.
1903.

Budapest 1902. január 5^{én}

Kérem tisztelt Főtisztúr, ur,

Ma vettem az Akadémia Szövetsége c. i. elnökeinek ide mellékelte körlevelét, melynek két pontja hivatalos elintézésül igényel.

Főtisztúr is felszólítanak, hogy minél előbb nyilatkozzam: valjon a M. Tud. Akadémia hozzájárul-e ahhoz, hogy a "British Academy for the Promotion of Historical, Philosophical and Philological Studies", melynek elnöke okirata (Charter) a körleveléhez mellékelve van, az Akadémia Szövetségébe felvétsék?

Ugy hiszem, hogy Akadémiánknak ezen szabályosan alakult és királyi okirattal elismert tudományos testület felvétele ellen nem lehet kifogás. Hogy azonban erről a körlevelen intéző elnökséget illetékesen értesíthessen, az összes ültől eradó utasításra volna szükség.

Főtisztúr erről kérdem, valjon hozzájárulunk-e, hogy a legközelebbi közgyűlés ez évi (a körlevel 1902. dec. 31. évi levél keltezőre, csak 1903-ra érkezem a "next year" kitétellel) pünkösd körül tartsák Londonban; vagy van-e esetleg a gyűlés helyére s idejére nézve ettől eltérő indítványunk?

Az a véleményem, hogy a kérdésre egy értelemben feleljék, hogy Akadémiánknak teljesen az Association elnökségétől jönnek találkozó intézkedések csatlakozás.

A megjegyzés az első pontra nézve csak hivatalos utasítás alapján felelhetlek, bátor-

Köszönöm mélyen tisztelt Titkárnak urat kéri, hogy a sütkéjzes intézkedést egyelőre
elhalasztják.

Maradtam collegialis üdvözléssel,

Méltóságos uram, Kézkejes hűve

Goldzacher Gyula

To The President
of the

International Association
of Academies

The Royal Society

Burlington House
London. W.

Budapest

1903 Jan 28

Sir,

I have the honour
to inform you that at
a full meeting of the
Magyar Tudományos Akadé-
mia held on the 26th
inst. it was decided to
agree to the proposal for
admitting the "British
Academy for the Promotion
of Historical, Philosophical
and Philological Studies"

IV Váci utca. 10

1903 jan 27.

Méltóságos Úram!

Ide csatolva van
szerencsém a kívánt for-
ditást küldeni, a melyet
remélhetőleg olvashatóan
és tisztán írtam.

Kiváló Hozzátelekkel
Megtősződnak
mindenkör
Kész szolgája

Golland Arthur B

Méltóságos
Dr. Szily Kálmán
huzak

into the Association of Academies; at the same time the above meeting notified its approval of the proposal of the ^{Council} President of the Association to hold the next general meeting ~~in Whitsun week in Whitsun week~~ (viz., at ^WWhitsuntide).

Yours faithfully

General Secretary.

* ha az elnökség mint bizottság javasolta akkor "President" helyett "igazgató" volna "Committee".
Zolland.

THE ROYAL SOCIETY,

BURLINGTON HOUSE,

LONDON, W.

31st December, 1902.

INTERNATIONAL ASSOCIATION OF ACADEMIES.

DEAR SIR AND ESTEEMED COLLEAGUE,

The Royal Society has received from the British Academy for the Promotion of Historical, Philosophical and Philological Studies, a request to be proposed for admission as a constituent Academy of the International Association. The Royal Society has much pleasure in making this proposal to the constituent Academies, whose assent, by a majority of two-thirds, is required to the admission of the new Academy.

May I ask you to consult the Academy which you represent, and to let me know at your earliest convenience whether that Academy is or is not willing that the British Academy should be admitted as a member of the Association. I enclose for your information a copy of the Charter of the new Academy.

There are several questions concerning which I, as Chairman of the International Council, desire an expression of the Council's opinion; among them being the very important one of the relations of the Association to international scientific undertakings which have not originated with the Association.

For this purpose I venture to submit that it would be very desirable that the Council should meet and discuss these questions *vis à voce*, rather than attempt to settle them by correspondence.

I therefore propose that the Council should be summoned to meet some time next year, and I suggest that the time should be the Whitsun vacation, and the place, London; but I should be very glad to hear your views upon the general question of holding such a meeting, and as to both the time and the place.

I am,

Yours very faithfully,

M. FOSTER,

*Chairman of the International Council
of the Association of Academies.*

712

71

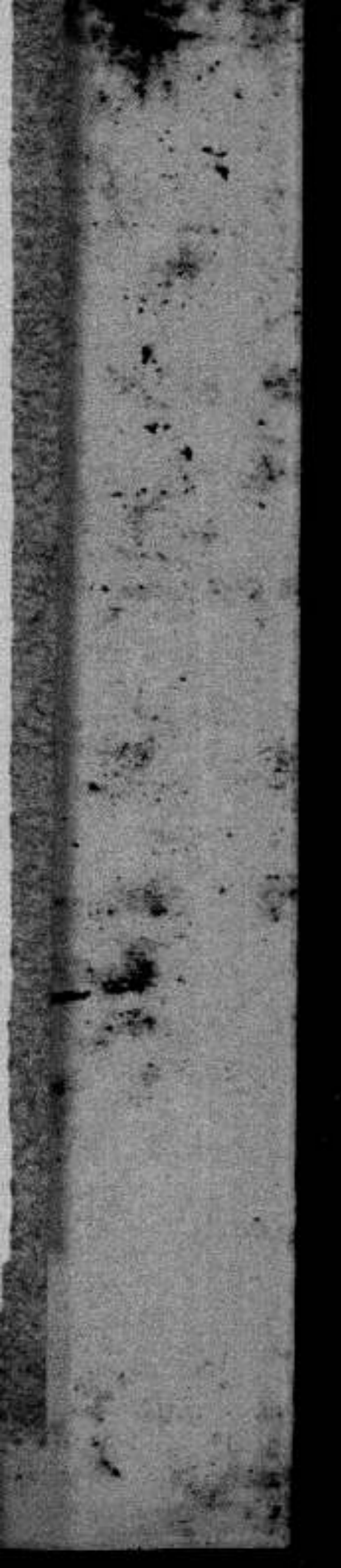
The British Academy

Charter of Incorporation

Dated 8th August 1902

The British Academy for the
Promotion of Historical Philosophical
and Philological Studies

CHARTER OF INCORPORATION

EDWARD—the Seventh—by the Grace of God,
of the United Kingdom of Great Britain
and Ireland, and of the British Dominions
beyond the Seas, King, Defender of the
Faith, to all to whom these presents shall
come greeting :

WHEREAS certain of Our subjects, members of a
society called The British Academy for the
Promotion of Historical, Philosophical, and
Philological Studies, whose names are herein set
forth, have petitioned for a charter of incorpo-
ration such as is in and by these presents granted:

And whereas We are minded to comply with
the prayer of their petition :

Now, therefore, We, of Our especial grace,
certain knowledge, and mere motion, do hereby
for Us, Our heirs and successors, will, grant,
direct, appoint, and declare as follows :

1. The Right Honourable Earl of Rosebery,
K.G., K.T.; The Right Honourable Viscount
Dillon, President of the Society of Antiquaries;
The Right Honourable Lord Reay, G.C.S.I.,
G.C.I.E., President of the Royal Asiatic Society;
The Right Honourable Arthur James Balfour,
M.P.; The Right Honourable John Morley,
M.P.; The Right Honourable James Bryce, M.P.;

The Right Honourable William Edward Hartpole Lecky, M.P.; Sir William Reynell Anson, Baronet, M.P., Warden of All Souls College, Oxford; Sir Frederick Pollock, Baronet, Corpus Professor of Jurisprudence in the University of Oxford; Sir Edward Maunde Thompson, K.C.B., Director and Principal Librarian, British Museum; Sir Henry Churchill Maxwell-Lyte, K.C.B., Deputy-Keeper of the Public Records; Sir Courtenay Peregrine Ilbert, K.C.S.I., C.I.E.; Sir Richard Claverhouse Jebb, M.P., Regius Professor of Greek in the University of Cambridge; David Binning Monro, Provost of Oriel College and Vice-Chancellor of the University of Oxford; Adolphus William Ward, Master of Peterhouse and Vice-Chancellor of the University of Cambridge; Edward Caird, Master of Balliol College, Oxford; Henry Francis Pelham, President of Trinity College and Camden Professor of Ancient History in the University of Oxford; John Rhys, Principal of Jesus College and Professor of Celtic in the University of Oxford; The Reverend George Salmon, D.D., Provost of Trinity College, Dublin; John Bagnell Bury, Regius Professor of Greek in the University of Dublin; Samuel Henry Butcher, Professor of Greek in the University of Edinburgh; Ingram Bywater, Regius Professor of Greek in the University of Oxford; Edward Byles Cowell,

Professor of Sanskrit in the University of Cambridge; The Reverend William Cunningham, D.D.; Thomas William Rhys Davids, Professor of Pali in University College, London; Albert Venn Dicey, K.C., Vinerian Professor of English Law in the University of Oxford; The Reverend Canon Samuel Rolles Driver, D.D., Regius Professor of Hebrew in the University of Oxford; Robinson Ellis, Corpus Professor of Latin in the University of Oxford; Arthur John Evans, Keeper of the Ashmolean Museum, Oxford; The Reverend Andrew Martin Fairbairn, D.D., Principal of Mansfield College, Oxford; The Reverend Robert Flint, D.D., Professor of Divinity in the University of Edinburgh; James George Frazer; Israel Gollancz, University Lecturer in English in the University of Cambridge; Thomas Hodgkin; Shadworth Hollway Hodgson; Thomas Erskine Holland, K.C., Professor of International Law and Diplomacy in the University of Oxford; Frederick William Maitland, Downing Professor of English Law in the University of Cambridge; Alfred Marshall, Professor of Political Economy in the University of Cambridge; The Reverend John Eyton Bickersteth Mayor, Professor of Latin in the University of Cambridge; James Augustus Henry Murray; William Mitchell Ramsay, Professor of Humanity in the University of Aberdeen; The Reverend Canon William

Sanday, D.D., Lady Margaret Professor of Divinity in the University of Oxford; The Reverend Walter William Skeat, Elrington and Bosworth Professor of Anglo-Saxon in the University of Cambridge; Leslie Stephen; Whitley Stokes, C.S.I., C.I.E.; The Reverend Henry Barclay Swete, D.D., Regius Professor of Divinity in the University of Cambridge; The Reverend Henry Fanshawe Tozer; Robert Yelverton Tyrrell, Professor of Ancient History in the University of Dublin; James Ward, Professor of Mental Philosophy in the University of Cambridge, and all such other persons as now are or may hereafter become members of the said society, according to the provisions of these presents, shall for ever hereafter be, by virtue of these presents, one body politic and corporate by the name of "The British Academy for the Promotion of Historical, Philosophical, and Philological Studies," and by that name shall have perpetual succession and a common seal, and may take and hold, notwithstanding the Statutes of Mortmain, any lands, tenements, or hereditaments situate within Our United Kingdom of Great Britain and Ireland, not exceeding in the whole the annual value of two thousand pounds, such annual value to be calculated according to the value at the respective dates of acquisition, and may grant, demise, alien, charge or otherwise dispose of all or

any of the lands, tenements, and hereditaments belonging to the Academy.

2. The objects of the Academy are the promotion of the study of the moral and political sciences, including history, philosophy, law, politics and economics, archæology and philology.

3. The members of the Academy shall be called Fellows.

4. The persons herein-before named shall be the first Fellows.

5. There shall be a President and a Council of the Academy. The President and the Council shall be elected by the Fellows from amongst their own number.

6. New Fellows shall be elected at a General Meeting of the Fellows, from among persons who have attained distinction in some one or more of the branches of scientific study which it is the object of the Academy to promote.

7. The Government of the Academy shall be vested in the Council, and in the Fellows assembled in General Meeting.

8. The Academy may elect Honorary and Corresponding Fellows, but an Honorary or Corresponding Fellow shall have no voice in the management of the affairs of the Academy or in the election of new Fellows.

9. The Council may make such byelaws and regulations as appear to be required for regulating,

subject to the provisions of these presents, the constitution of the Academy and the management of the affairs thereof, and may repeal, alter or add to any byelaws or regulations so made.

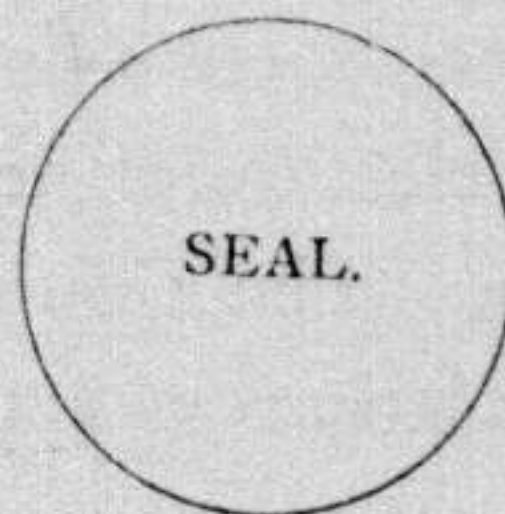
Provided always that the said byelaws shall not be in any manner repugnant to the laws and Statutes of this Realm. And provided also that the said byelaws and any revocation alteration or amendment thereof shall not be of any force or effect until the same shall have been allowed by the Lords of our Privy Council of which allowance a certificate under the hand of the Clerk of our Privy Council shall be conclusive evidence.

In Witness whereof We have caused these Our Letters to be made patent

Witness Ourselves at Westminster the Eighth Day of August in the second year of Our reign.

By Warrant under the King's Sign Manual

Muir Mackenzie.

4.

Ill. 1903.

Hivatalos bizonylat

Nellyel hivatalosan igazolhatók, hogy Berces Károly nyugalmazott akadémiái titkáraként Fabiánch Jozsefától született gyermekeket három gyermek, név szerint Budapesten 1891. December 19. in született Fabiánch Livadar, - Miskolcon 1895. Augusztus 4. in született Fabiánch Mária is Miskolcon 1897. Február 11. in született Fabiánch Kálmár elbbr van is Miskolcon a születési háziorvosok által bejegyzve.

Miskolcon 1903. Január hó 3.

Kisvárosi József
nyakigazgató h.

U.K. 1903. januar 7.

22. 12.
1903.

A m. tud. Académia Magyaros Főtitkárak

Alázatos kérelme aláírottakkal, hogy a
múlt évben a m. tud. Académia által
a Berea árvait részese képezen meg,
let képezzék elhárítási mőködésük

alázatos tiszteltet
Fabianet József

a Berea árvait anyj's

Miskolc Jan 5. 1903

Lakósom Miskolc Palóci-utca 37

5440. szám.

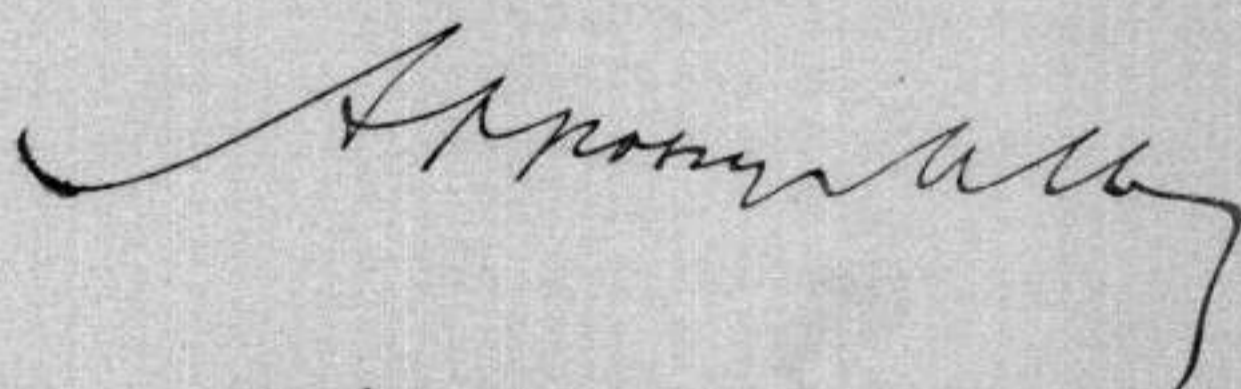
1902.

Nagyméltóságú Elnök Uő!

Az 1843/4 iki bűnügyi javaslatokra vonatkozó nagy mű elkészülése tárgyában vett értesítését a képviselőház elé terjesztetem, amely azt folyó évi december hó 23-án tartott ülésében tudomásul vette és haza-
fias örömmel üdvözli az Akadémiát e nagy érdekű műnek megjelenése körüli fáradozásá-
it.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem
összinte nyilvánítását.

Budapesten 1902 december hó 23-án.

a képviselőház elnöke.

Nagyméltóságú Bárá Eötvös Loránd úrnak
vált. stb. a magyar tudományos Akadémia elnö-
kének.

Budapesten.

KIVONAT

A KÉPVISELŐHÁZ 1902 ÉVI december HÓ 23 AN TARTOTT

144-IK ÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVÉBŐL.

2810. ^{sz. sz.} Bemutatja a magyar tudományos akadémia elnökének átiratát, melyvel értesít, hogy az 1843/44-iki bűnügyi javaslatok anyaga összegyűjtve, az arra vonatkozó nagy mű elkészült s az akadémia kiadásában megjelent. Ez alkalomból az akadémia öszinte köszönetét nyilvánítja a képviselőháznak az 1896. évben e célra megszavazott 5000 ft. segélyért, mely áldozatkészség lehetővé tette azt, hogy az 1843. előtti magyar törvényhozás egyik legfényesebb mozzanata irodalmunkban maradandó becsü művel megörökíttessék.

A ház az értesítést tudomásul veszi és hazafias örömmel üdvözli az akadémiát a nagy érdekű műnek megjelenése körüli fáradozásáért.

Móssai
a képviselőház jegyzője.

5440. *det. m.*
1901/1906.

B. G.
W. 1903. januar 7.

1 m.

24.02.
1903.

3 a

Kiirt czikk

a H. Tur. Akadémia I. osztálya 1902. december 1-én tartott
104. xart ülésé jegyzőkönyvéből.

61. Alvassatik a „Verein zur Erhaltung
des Kunsthistorischen Instituts in Florenz” című egyesü-
sületnek Fabricy Komiétól beküldött felvételét a
pártolásra. Az évi befizetés 10 márka, egyszeri min.
dekorra 500 márka.

Szánlatosik az Akadémiának az egyesület
pártolása évi 10 márka befizetéssel, leginkább abból
a szempontból, hogy az Akadémia Könyvtára megkap-
ja az egyesület kiadványait.

Gyulai Pál
osztálytitkár.

25.12.

1903.

3i

Hatalas 1903. jan. 6.

Méltóságos Uram!

Baráti jegyemet visszelve mellékelve
arral a kéréssel kihívom, hogy megújí-
tassa melőzöttével lesekörölni.

Artyú díszlettel

alázatos polgárja,
Pálady Ány

Vagyunk-e Magyarországon?

Precedens van Magyarországon
Kilárdy Áron a kad. rendes tag
időleges szabadságát azon kére-
lemmel fölterjeszté, hogy
azt a folyó is első felére is je-
gessen engedélyezni, illetőleg
megijesztés nélkül megőrizni.

Magyarországon.

Budapest, 1903. január 8.

Magyarországon

Magyarországon.

Magyarországon

Magyarországon

Magyarországon

W. 1903. Nummer 8.

26. 17

1903.

27. 17

1903.

2

2

2

2 M. Földhivatal
pénzügyi osztályának

3

Szerencsém van a 4. pénzügyi
osztály értesíteni, hogy Semsey Andor
ig. és tiszt. tag úrnak 1902. ápr.
26-án kelt adománylevelével, melyet
másolatban ide mellékelek, ^{újabb} 25000
korona adományt tett a M. Tud.
Akadémia javára, oly célból, „hogy egyes
összeg az Alföld geophysikai vizs-
nyainak földentésére fordíttassék, am-
mögének segítségével, melyekkel br.
Eötvös dokim a tudományt gaz-
dagította.”

12

Er összegből — mint az eredetben
ide mellékelte nyugtatóny kasszátja —
eddig 14000 korona használtatott föl.

Fölkérem a 4. pénzügyi osztályt,
hogy a 25000 kor. új adományt
Semsey Andor ig. és tiszt. tag

2

~~nagy alapítványok~~ kora úri, illetőleg
mint határozott rendelkezési adomány az 1903.
évi vagyonmérlegben feltüntetni méltóztat.
szék.

Budapest, 1903. január 9.

főtisztás.

29.07.
1903.

3

12

12

Mélyen tisztelt Titkári Hivatal!

F. é. január hó 7. én kelt ^{622.}1903. sz. b. megkeresésére mély tiszteléssel értesítjük, hogy a báró Uediamer féle alapítványból nyújtandó jutalom odaítélésére hivatott bizottságba a „Magyarországi Tanítók Országos Bizottsága” részéről az elnökség Lakits Lóndel, szék. főv. közs. d. isk. igazgató tanító urat (lak. III. ker. Eötvös utca 23. sz.) és Fräjtler Károly, szintén szék. főv. közs. d. isk. igazgató tanító urat (lak. II. ker. Margit-körút 21. sz.), mint a tanítók országos bizottságának érdemes tagjait küldi ki. — Nevezett kartáraink eddigi működésével az országos bizottság teljes mértékben meg volt elégedve.

Hitünnö” tisztelettel maradunk

Budapest, 1903. évi január hó 10. én

aláíratos voltai:

Lombay József
elnök.

Rajcsányi Károly
titkár.

A
Magyar Tudományos Akadémia
mélyen tisztelt

Titkári Hivatalának

Budapest.

V. ker. Akadémia utca.

J
UK. 1903. januar 10.

30. 12.
1903.

3c.

2
3
2
2,
A mit már néhány évvel ezelőtt bejelen tettem és
Méltságot részemről Thuroc bélegyereket ispaltem,
a M. Tud. Akademia I. osztályának legközelebbi legye
ülésén öhajtanám Reserthul minni.

Sok utánjdrásommal övek öta Késrülö" ity
örtekerésenet öhajtanám mint vendög felolvaskodni:
Garius Antal humanista isó Thuroc Ksignond
"váradi főispököknek ajdultott, ismeretlen Kérisatos
munkája.

Pannonhalma 1903 I. 8.

Dr. Résey Viktor

1
Urk. 1903. jänua 11.

31. 12.

1903.

12
Kivost a H. Int. Akademiä
I. postäljänäk.
Budapest, 1903. jänua 11.

Saily K.
Jörelän.

4327 eln. szám.

Határidő 1903. január hó 31.

NAGYMÉLTÓSÁGU ELNÖK ÚR!

A francia közoktatásügyi ministerium részéről Nagyméltóságodnak küldött "Inventaire général des richesses d'Art de la France" legújabb kötetének egy példányát azzal küldöm meg Nagyméltóságodnak, hogy az átvételről kiállítandó térítvényt a szállítás körül felmerült hatvannégy fillérnyi összeggel együtt hozzám mielőbb felterjeszteni sziveskedjék.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.-

Budapest, 1902. december hó 6-án.

A minister meghagyásából:

ministeri tanácsos,
elnöki titkár.

64. fillérnyi mai
napon átvettem.

Bp. 1903. 7/12

Nagyméltóságu

Báró EÖTVÖS LORÁND

a Magyar tud. Akadémia elnökének,

Budapest.

1903. januar 11.

Spunde

32. 12.
1903.

Országos Magyar Gazdasági Egyesület

SOCIÉTÉ NATIONALE D'AGRICULTURE DE HONGRIE

Telefon:
„Köztelek szerkesztősége” 51-05. sz.

Budapest, Köztelek, IX., Üllői-ut 25.

Táviratcím:
Köztelek, Budapest.

Folyószámla: „Magyar Földhitelintézet”-nél Bányai-utca 7. és „Hermes” Magyar Általános Váltóintézet Részv.-Társ. V., Dorottya-utca 8.

75 szám.
1903

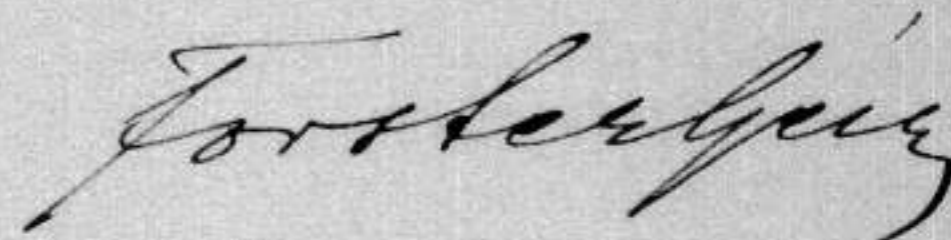
A "Magyar Tudományos Akadémia"
Tekintetes Elnökségének

Budapesten.

A néhai Forster János ur nevére a "Magyar Tudományos Akadémiá"-nál tett alapítvány kamatai odaitélése felett határozni hivatott bizottságba a Tekintetes Elnökség felkérése folytán egyesületünk részéről Kodolányi Antal kir. tanácsos urat, egyesületünk választmányi tagját /lakik: Bpest, VIII. József-körut 43 sz.:/ küldöttük ki, akit kérünk a bizottság mielőrt leendő össziüléséről közvetlenül értesíteni.

Budapest, 1903-ik évi január hó 9-ikén

Kiváló tisztelettel,
az "ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET" nevében:

igazgató.

1903. januar 12.

33. 12.
1903.

3d

3

Le II opinty 1903 jan. 22 illi

Jan. 22 illi.

4. Le opinty engelelye kes sa opinty illi
kes de Foll- bali pal lauris, kinek
& Gistern, kinekos kineatal Abauja" sa.
opinty kes opinty Gistern. Vetus r. by
ajjalatoss, jalolamoss elpustti; sah
jossat jossatossan oshustti. Sah.

K. m. J

Le opinty
opinty illi.

3
G
U. R. 1903. januar 13.

35. R.

1903.

10.

31
21
A II. osztály 1903. jan. 12-iki
zárs üléséből.

9. A II. osztály a Bródy-féle publicisztikai díj bíráló bi-
rosságába

Kautz Gyula rendes
és Ballagi Géza lev. tagokas
küldötte ki.

Rausch
Dr. Fülöp.

3

2

H. W.
1903.

3
L. H. Offenberg 1903 jan. 12-di

Zeit übergeben.

7. L. H. Offenberg, a. Groedel Amier edmonija-
bil kritizantä folgammundä & meşbröterere

Földer Wils sendes,
5. Kallay Jera Lew. Sagotant

Küchte Ki.

K. m. y.

Januar
Offenberg.

8. Nyman a. H. Offenberg, Wahrman-föle

brutjiska

Hegedün Landos

5. Mary frem v. Sagotant

välstötter h.

K. m. f.

Januar
Offenberg.

3
G.
U.K. 3. januar 13.

H. M.
1903.

9.

31
21
A II. osztály 1903. jan. 12-iki
zársi üléséből.

5. Az Archaeologiai Bizottság jelenti, hogy Steinhausz László
műszaki tanácsosi segédtagjává választotta meg.

Az osztály ajánlásával az összes ülés elé terjesztendő.

Barabás
opf. 2. 2. 1903

1903. januar 13.

Z. J. M.
1903.

11

A Magyar Tudományos Akadémia

Levelező Titkárságának

Budapestre

Értekezésünk a Magyar Tanítók Otthona" név
szabályai és működésprogramjainak egy példányát illető
megküldési arca körökkel, hogy - amennyiben Otthonunk
tagjainak megkönnyebbülésként a székelyföldi körök
saját tudományos társulások és egyesületek felolvasással
együttműködésük és felolvasó műhelyeinek leírásait,
melyekből a Magyar Tanítók Otthona" előkészítés megírta
néhány esztendővel ezelőtt a Magyar Tudományos Akadémia
gyűlésének és felolvasó műhelyeinek, a melyek amennyire lehet
tal nyilvánosan tartandók meg.

A Magyar Tanítók Otthona" előkészítésének a most
előzetesek tagjainak munkái, melyekről a fentebb írtak, hanem
vala is, hogy tagjai arca mint nagyobb számban egye
nek részt.

Amint pedig a Magyar Tanítók Otthona" így csak mint tudomá
nyos művelés, nagyobb foglalkoztatás és rendeltetés, mi
után tovább az előkészítés felkészítését képezi a tanítók
juttatás és tudományos művelés való gyorrapítása és megőre
lése, leírásunk egyúttal arra is irányul, hogy megkezdje a körök
működés és felolvasó műhelyeinek, melyek a köztudásban megje
nének mint egy társaság megküldés.

Egyben megjegyzem köröknek, hogy a Magyar Tanítók Otthona"
előkészítésének a most e körök általános meggyőződés
munkájának gondoskodni fog arról, hogy Otthonunk előkészítés
saját minden nevelési mozzanatait a fentebb írtak. Titkár -
ság megírta négy esztendővel ezelőtt, hogy saját orgánusa
a Magyar Tanítók Otthona" mely körökben jelenik meg a Magyar Aká
démia" társaság megküldés.

Amennyire lehet

Budapest, 1903. jan. 12.

Titkár
h. f. titkár

Magyar Tanítók
Otthona

31
J. C. K. 1903. januar 14.
Am.

38. 12.
1903.

Ar 38/1903

A Magyar Tanítók Otthona
ALAPSZABÁLYA és MUNKAPROGRAMMJA.

Szózat a magyar tanítóshoz.

Félszáz esztendő vágyak betöltésének nagy feladatára vállalkozunk: a magyar tanítóshoz *közügyi törekvései számára* Otthont építgetünk.

A harminczkét éves, szép multú »Népnevelők Budapesti Egyesülete« — nemes önfeláldozással — saját létéről mondott le e nagy cél érdekében, hogy a Magyar Tanítók Kaszinójával vállat vetve, egyesült erővel fundamentumot építsenek 30 ezer magyar tanító régi vágyának — a Magyar Tanítók Otthonának — megteremtésére.

Fél éve, hogy e vállvetés következtében az lge testet öltött s az azóta lefolyt csendes, de a jövő számára mélyen alapozó munkálkodással az alakulások, a keret-építések művét befejeztük. S most elérkezett az ideje, hogy kibontsuk az országos szervezkedés lobogóját.

Uj alapszabályainkkal s munka-terveinkkel a kezünkben, fordulunk hozzátok, kartársaink, barátaink, testvéreink: magyar tanítók! Nem üres jelszavakkal, nem kétes értékű frázisokkal felirt zászló alá hivogatunk, hanem a *cselekvés* terére szólítunk mindenkit, a ki szívében vágyat, lelkében akaratot s egész lényében erőt érez arra, hogy mindnyájunk javáért és legeslegelső sorban a *magyar nemzeti kulturáért* komoly és nagy *munkára* egyesüljön.

Igen, a Magyar Tanítók Otthona *a munkára egyesülők tábora akar lenni*. Magyar társadalmi, magyar nemzeti nagy érdekek, valóságos létérdekek parancsolják e társadalom *minden* osztályának, e nemzet *minden* rétegének, hogy *nagy* célokat szolgáló, *komoly* munkára *minden* erejét egyesítse. A magyar társadalmi, a magyar nemzeti viszonyok nem olyan virágzók, hogy megengedhetnők magunknak azt a luxust, hogy akár csak egyetlen porszemnyi munkaerőt is parlagon hevertessünk.

Legjobbaink, társadalmi s nemzeti életünk nagyjai aggódó érzelmek között hirdetik, hogy minden téren óriási erőfeszítésekre van szükségünk jövőnk érdekében. Ily viszonyok között a magyar

tanitóságnak nemcsak hátramaradnia nem szabad, hanem az elsők között kell lennie a munkára sorakozásban.

A Magyar Tanítók Otthona *ennek az elhatározásnak* a zászlóját vette kezébe.

A Magyar Tanítók Otthona *ennek a kötelességnek* teljesítésére tömörülők táborhelye akar lenni.

A Magyar Tanítók Otthona nem az egyoldalú, rideg osztály-érdekek zászlója alá akar harcosokat toborzani, hanem általános magyar társadalmi, magyar nemzeti célokat szolgáló nemes és nagy törekvéseinknek akar otthonává lenni. Mert hiszszük és valljuk, hogy a magyar tanitóság osztályérdekei is csak a virágzó társadalmi és nemzeti érdekek keretében virulhatnak fel; és pedig úgy, ha a köz-tiszteletet, közelismerést a közjáváért végzett, nagyszabású, együttes munkával magunknak kiküzdöttük.

Szózatunk a tette, munkára hívás szava. De azt is merjük vallani, hogy szózatunk egy új korszellemnek a tárogatója. Értsétek meg, magyar tanítók, e korszellemet, mely az egyesített erők cél-tudatos, megfeszített munkáját kívánja áldozatul azoktól, a kik számot tartanak arra, hogy — *számot tegyenek*.

Tanulmányozzátok, kartársak, alapszabályainkat és munkaterveinket, hogy lássátok, mit akarunk, s aztán *sorakozzatok körénk*; mert a mi céljaink mindnyájatoké; s a közös célokat csak mindnyájunk egyesített erejével lehet a siker reményével szolgálni.

Sorakozzatok!

Tömörüljétek!

Dolgozzatok!

Budapest, 1902. november havában.

A Magyar Tanítók Otthona nevében:

Bánó József, s. k.

elnök.

Ember Károly, s. k.

a pedagógiai szakosztály elnöke.

Nagy László, s. k.

a nőnevelési szakosztály elnöke.

Peres Sándor, s. k.

az irodalom-művészeti szakosztály elnöke.

Száva János, s. k.

a társadalmi szakosztály elnöke.

Ember János, s. k.

a Népnevelők Lapja szerkesztője, a sajtóbizottság elnöke.

Bardócz Pál, s. k.

a felügyelő-bizottság elnöke.

Brantner Albin, s. k.

a pénzügyi bizottság elnöke.

Gyuris Géza, s. k.

a gazdasági bizottság elnöke.

Hackl N. Lajos, s. k.

a vigalmi bizottság elnöke.

Szabó Bugáth László, s. k.

főtítkár.

Magyar Tanítók Otthona alapszabályai.

I. FEJEZET.

Általános szabályok.

1. §.

1. *Czim:*

Minden időre alapszabályailag megörökítjük, hogy az 1895. évben megalakult *Magyar Tanítók Kaszinója* abból az alkalomból, hogy az 1868-ban alapított Népnevelők Budapesti Egyesületével egyesült, az eddigi *czimét megváltoztatva, a következő czimet veszi fel:*

Magyar Tanítók Otthona.

2. Székhelye: Budapest.

3. A pecsét körirata: Magyar Tanítók Otthona, 1868—1895.

2. §.

A Magyar Tanítók Otthonának célja:

1. hogy úgy a fővárosban, mint a vidéken működő tanítókat s a közoktatásügy egyéb munkásait és barátait egyesítse egy olyan társadalmi intézményben, a mely szellemi és anyagi erejénél fogva képes legyen a magyar nemzeti népoktatásügy fejlesztésének s felvirágoztatásának hathatós tényezőjévé válni;

2. hogy a kulturális érdekeket szolgáló közös munkálkodás kapcsával a tanítóság egységét megteremtse, a tanítóság szellemi, erkölcsi, társadalmi és anyagi érdekeit szolgálja.

3. §.

A 2. §-ban kitűzött cél érdekében a Magyar Tanítók Otthona:

1. oly hajlékot tart fenn, a mely az intézmény országos jellegéhez szükséges és méltó irodai, tanácskozási, könyvtári, olvasó-, étkező- és szórakozásra szolgáló, kellően felszerelt helyiségekkel el van látva;

2. a vidékről a fővárosba érkező egyes tagok olcsó elszállásolásról s tanácssal ellátásról gondoskodik;

3. kiadja a Népnevelők Budapesti Egyesületétől átvett paedagogiai és társadalmi érdekeket szolgáló Népnevelők Lapját s a kormánytámogatásával a Népnevelők Könyvtárát. A szükséghez képest a kitűzött célok érdekében — anyagi és szellemi erejéhez mért — egyéb irodalmi tevékenységről is gondoskodik;

4. a tagok számára könyvtárat tart fenn s azt évről-évre fejleszt;

5. fenntartja és a körülményekhez képest fejleszt a „Magyar Tanítók Otthona Szamaritanus Alapja“-t s fenntartja az előbbi kapcsot a „Magyar Tanítók Takaréka és Hitelszövetkezeté“-vel.

4. §.

A Magyar Tanítók Otthona jövedelmei első sorban a 3. §-ban foglaltakra fordítandók. Ezeknek az érdekeknek kielégítése mellett azonban — anyagi erejéhez képest — más kulturális intézmény is

támogathat. Továbbá beléphet — *társadalmi egyesületi* jellegének épségben tartásával — a magyarországi tanítóegyesületek szövetségéből alakult „Magyarországi Tanítók Országos Bizottságá”-ba.

II. FEJEZET.

A Magyar Tanítók Otthonának tagjai.

5. §.

1. A Magyar Tanítók Otthonának tagja lehet minden művelt, kifogástalan jellemű, önnálló férfi és nő, ha az alább meghatározandó módon, szabályszerűen felvétetik.

2. A tagok háromfélék:

a) rendes tagok,

b) örökös tagok,

c) tiszteletbeli tagok.

3. A fővárosban lakó (illetőleg működő) rendes tagok évi 20 korona tagsági díjat fizetnek, a mely havi részletekben is fizethető. Az elnökségnek azonban joga van bármikor a tagok számának gyarapodása után a tagsági díjat a közgyűlés utólagos jóváhagyásával leszállítani. A vidéki tagok évi tagsági díja 8 korona, a mely negyed-évi részletekben fizethető.

4. Örökös tag lehet az, a ki egyszer s mindenkorra 200 korona örökös tagsági díjat egy összegben lefizet.

5. Tiszteletbeli tag lehet az, a kit az Otthon közgyűlése annak megválaszt.

6. Mindazok, a kik a Magyar Tanítók Kaszinójának, vagy a Népművelők Budapesti Egyesületének örökös alapító, vagy tiszteletbeli tagjai voltak, valamint azok a tanítóegyesületek, a melyek a Magyar Tanítók Kaszinójának alapítványos tagjai voltak, jogaikat a Magyar Tanítók Otthonában megtartják s az alapítványos egyesületek elnökségei a Népművelők Lapját megkapják.

7. Ha valamely rendes tagnak a házastársa is a tagok sorába lép, ez a tagsági díjnak csak a felét fizeti. Ez esetben azonban a Népművelők Lapja részére nem járhat.

6. §.

Az új tagokat az elnökség veszi fel s ezt utólag bejelenti a választmánynak. A felvételről az új tagot értesíti s ezzel egyidejűleg a tagságra vonatkozó kötelező nyilatkozatot aláírás végett megküldi, melynek szabályszerű aláírása után a felvételi igazolványt kiállítja.

7. §.

1. A tagsági kötelezettség a belépés évét követő polgári év végéig tart s ez idő elteltével újabb egy-egy évre terjed, ha a tag kilépését június 30-ig az elnökségnél írásban be nem jelenti. A tagsági díj fizetése a föl vétel hónapjától válik esedékessé.

2. Ha valamely tag egy teljes éven át a tagdíjával hátra marad, azt a választmány az elnökség előterjesztésére a tagok sorából törüli és ellene a birói eljárást megindíthatja. Méltányossági okokat azonban a választmány figyelembe vehet s a tag törlésével a tartozás is törülhető.

8. §.

1. Az Otthon összes tagjai egyenlő jogokkal birnak. Tisztújító közgyűlésen a rendes, örökös s az összes tiszteletbeli tagok és az alapítványos egyesületek elnökei egyenlő tanácskozó és szavazó jogot gyakorolnak; de a tisztikarba csak a fővárosban lakó (illetőleg működő) tagok választhatók.

2. Minden tagnak jogában áll hozzátartozóit estélyek alkalmával az Otthon helyiségeibe elhozni; továbbá a tagsági felvételeknek megfelelő egyéneket az Otthon helyiségeibe bevezetni.

3. A ki a M. T. Otthona helyiségeit, mint vendég, többször óhajtja látogatni, valamely tag útján az elnöktől vendégjegyet kaphat. Ily vendégjegy egy hónapra érvényes, melynek beváltási ára 2 korona, mely előre fizetendő.

A főváros iskoláiban alkalmazott segédek és megbizottak 5 koronáért egy egész évre érvényes vendégjegyet válthatnak.

9. §.

Valamely tagnak kizárása az Otthonból a feddhetlen jellemet és helyes magaviseletet sértő, továbbá az Otthon tekintélyét, célját és érdekeit csorbitó cselekmények miatt történhetik. Az erre vonatkozó s legalább két rendes tag aláírásával ellátott indítvány mindenkor írásban és alaposan indokolva az elnökséghez nyújtandó be.

Ugy a nemfizetés, mint a jelen §-ban felsorolt cselekmények miatt történő kizárást véglegesen csak a választmány határozhatja el, még pedig titkos szavazás útján. Elhalálozás esetén a tagsági kötelezettségek természetesen megszűnnek.

III. FEJEZET.

A Magyar Tanítók Otthonának szervezete.

a) A közgyűlés.

10. §.

1. rendes közgyűlés évenként egyszer, az év első negyedében tartandó, a melyre a meghívó az Otthon lapjában legalább 8 nappal előbb közlendő a választásokra vonatkozó jelöltek névsorával együtt,

2. A közgyűlés határozatképességéhez 50 tag jelenléte szükséges.

3. A rendes évi közgyűlésen kívül sürgős esetekben rendkívüli közgyűlést az elnökség hívhat össze. Összehívható a rendkívüli közgyűlés akkor is, ha az iránt legalább 20 tag a tárgy megjelölésével írásba foglalt indítványt nyújt be az elnökséghez. Ilyen rendkívüli közgyűlés határozatképességéhez legalább 50 tag jelenléte szükséges.

11. §.

A közgyűlés vezetése és tárgyai.

1. A közgyűlésen az Otthon elnöke elnököl. Akadályoztatása esetén elnöktársai közül maga biz meg valakit a helyettesítésével.

2. A jegyzőkönyvet az elnök által felkért titkár vezeti; de a jegyzőkönyv hitelesítésére a közgyűlés 3 tagot küld ki.

3. A közgyűlés tárgyait képezik az elnökség és választmány előterjesztései, jelentései az Otthon állapotáról, a számadásokra kiküldött bizottságnak, valamint a szakosztályok és szakbizottságok működéséről szóló jelentések.

4. A költségelőirányzat megátlapítása.

5. Az Otthon fejlődésére és gyarapítására vonatkozó, nemkülönben az alapszabályok megváltoztatását célzó indítványok tárgyalása.

6. A tisztikar és a 100 tagu választmány megválasztása.

7. A szavazatszedő-bizottság munkálatának hitelesítése után a szavazás eredményének kihirdetése.

8. A közgyűlés általános szótöbbséggel hozza határozatait. Ily határozatok a meg nem jelent tagokra is föltétlenül kötelezők.

9. A közgyűlés határozatai az Otthon lapjában vagy évkönyvében, esetleg szak és hirlapokban is közléteendők.

b) *Az elnökség.*

12. §.

1. Az elnökség a közgyűlés által három évenként választandó. 1 elnökből, 4 szakosztályi, 5 szakbizottsági elnökből és 1 főtitkárból áll, a kik az Otthon minden gyűlésén tanácskozó és szavazó joggal bírnak.

2. Az elnökség köteles minden fölmerülő panaszt megvizsgálni s annak orvoslása iránt lehetőleg intézkedni; különösen pedig a rend fentartására felügyelni. E végből az elnökségnek nemcsak joga, de kötelessége is a tagokat az általok netán elkövetett rendetlenségekre figyelmeztetni.

3. A folyóügyek vezetése, valamint az Otthonnak magánosokkal és hatóságokkal szemben való képviselése „az Otthon elnöké”-nek a feladata, a kinek kezében az egész intézmény vezetése összpontosul.

3. Az Otthonban tartandó minden gyűlés az elnöknel jelentendő be. Neki a költségvetés keretén kívül is 100 korona erejéig utalványozási joga van. Ezt azonban utolagosan a választmánynak tartozik bejelenteni.

5. Minden fontos iratot az elnök és a főtitkár ir alá.

6. Az elnök elnököl a közgyűlésen, választmányban s az elnökség tanácskozásain. Akadályoztatása esetén elnöktársái közül maga jelöli ki helyettesét.

7. Az elnökség ülései nem nyilvánosak. Fontosabb határozatok hozatalára öt elnök jelenléte szükséges.

8. Az elnökség üléseire a szükséghez képest meghívhat elismert szaktekintélyeket, különösen a jogi-, egészségi-, üzleti ügyekben. A jogügyletek elintézésére jogtanácsost választhat, ki az Otthont hatóságok, bíróságok stb. előtt az elnök meghatalmazása alapján képviseli. Ezen állás azonban tiszteletbeli, melylyel tagsági jogok vannak egybekötve. Ily szaktekintélyek megbízása a választmánynak bejelentendő.

9. A titkárság áll a főtitkárból és 4 titkárból.

a) a főtitkár az Otthon irodájának főnöke, s mint ilyen, az ügymenetek ellenőrzője.

b) A titkárság — a főtitkár vezetése alatt — végzi a levelezéseket, készíti az összes fogalmazványokat, vezeti az elnökség, választmány és közgyűlés jegyzőkönyveit.

c) A főtitkár felelős az irattárért s az egész iroda rendes működéséért.

10. Az elnökséghez tartozik minden olyan ügyben való intézkedés is, mely a közgyűlésnek vagy választmánynak alapszabályilag fenn nem tartatott.

c) *A szakosztályok és szakbizottságok.*

13. §.

1. Az Otthon összes tagjai, a kik a választmányban nincsenek, 4 szakosztályba és 5 bizottságba osztatnak be. A szakosztályt, a melybe beosztatni óhajt, első sorban a tag maga állapithatja meg. Ennek hiányában a beosztást az elnökség végzi el. E beosztás célja az, hogy minden tagnak meglegyen a határozott tere jelölve, a hol munkálkodhatik, s erejét a köz javára értékesithesse. Minden tagnak tanácskozási joga van azonban a saját osztályán kívül az összes többi osztályokban is.

2. A szakosztályok a következők:

a) *Paedagogiai szakosztály*, melynek célja nevelés-oktatásügyi kérdésekkel, tanulmányokkal foglalkozni.

b) *Társadalmi szakosztály*, a mely főleg azokat a társadalmi viszonyokat és kérdéseket tanulmányozza, a melyek az iskolai és családi nevelés, illetőleg oktatás szempontjából figyelmet igényelnek.

c) *Irodalmi és művészeti szakosztály*, a mely részint a tagok tanulására és gyönyörködtetésére, részint a magyar irodalom támogatására az irodalom és művészet minden fajtát művelni igyekszik. Irodalmi és művészeti estélyeket rendez s gondoskodik a »Népnevelők Könyvtára» számára igazi becsű s a közszükségletnek megfelelő munkálatokról.

d) *Nőnevelési szakosztály* a nőnevelési és nőtársadalmi kérdések tanulmányozásával foglalkozik.

3. Minden szakosztály a megalakulásakor választ 2 alelnököt, (1 férfit és 1 nőt) és 2 jegyzőt (1 férfit és 1 nőt). A közgyűlés által választott szakosztályi elnök vezetése mellett munkálkodik s legalább félévenként egyszer mindegyik osztály ülést tartani köteles.

4. A szakbizottságok a következők:

a) *A felügyelő bizottság*, melynek teendője az összes ügykezelés ellenőrzése és nyilvántartása. E végből üléseket tart, a szükséghez képest tisztikart alakít és napi felügyelőket biz meg.

Különös figyelmet fordít a tagsági díjak rendes és czélszerű beszedésére, valamint a kedvezmények és játékdíjak kezelésére, mely ügyben az elnökség a felügyelő bizottság hathatós támogatására számít.

Az üléseiről felvett jegyzőkönyveket, jelentéseket és észrevételeket a felügyelőbizottság elnöke — további intézkedés végett — az elnöknek adja át.

b) *A pénzügyi bizottság*, az Otthon összes pénzügyei felett őrködik és ellenőrzi azok rendes és pontos lebonyolítását; ugy a tagsági

díjak czélszerű és rendes beszédését, játék- és egyéb díjak czélszerű kezelését, pénzügyi műveletek tervezését s azok kivitelét.

c) *A gazdasági bizottság* az Otthon összes ingó és ingatlan vagyonát kezeli. Beszerzi és őrzi a butorzatot, berendezést és játékszereket; ellenőrzi a szolgaszemélyzetet; intézkedik a helyiségek kényelmes és czélszerű berendezése dolgában; örködik a *leltár rendes vezetése* felett s nyilvántartja a netatán okozott károk megtérítését, stb. Gondoskodik a tagsági kedvezmények beszerzéséről s ellenőrzi azok minőségét.

d) *A vigalmi-bizottság* az Otthon tagjainak szórakozásáról gondoskodik s minden törekvése arra irányul, hogy a tagoknak kellemessé tegye az Otthon helyiségeiben való tartózkodást. Evégből örködik a fölött, hogy a helyiségek czélszerűen beosztassanak, a levegő- és hőmérsék megfelelő, a szolgálat pontos és udvarias legyen. A játékok menetét figyelemmel kíséri s arra törekszik, hogy azok minél változatosabbak legyenek. Időnkint estélyeket, előadásokat és vigalmakat, kirándulásokat és utazásokat rendez. Szóval az Otthon-élet élénkítésére törekszik.

e) *A sajtóbizottság* az összes időszakai sajtótermékeket figyelemmel kíséri, nyilvántartja a sajtóban felmerülő eszméket s azokról a tagokat időnkint tájékoztatja s javaslatokat tesz a tanitóságot avagy a népoktatásügyet érdeklő sajtómozgalmak, eszmék, törekvések mi módon való támogatására avagy ellensúlyozásra nézve.

5. E szakbizottságok a közgyűlés által választott bizottsági elnökök vezetése mellett tetszésük szerinti időben működnek. Megalakuláskor választanak két alelnököt, (1 férfit és 1 nőt) és 2 jegyzőt, (1 férfit, 1 nőt.) A sajtóbizottság elnöke és a Népkövelők Lapja szerkesztője mindenkor egy és ugyanazon személy.

6. A szakosztályok és bizottságok fontosabb határozatai végrehajtás előtt — a fontosság mértékéhez képest — vagy az elnökségnek, vagy a választmánynak, vagy közgyűlésnek bemutatandók.

d) *A választmány.*

14. §.

1. A választmány ülésein az Otthon elnöke vagy megbízott helyettese elnököl.

2. Egy elnökségi vagy választmányi tag lemondása vagy eltávazása esetén a választmány a következő legtöbb szavazatot nyert tagot hívja be, vagy a betöltésről a szükséghez képest intézkedik.

3. A választmányban ülési és szavazati joggal bírnak: az elnökök, főtitkár, a tiszteletbeli-, az örökös-tagok a 100 választmányi tag és az alapítványos egyesületek mindenkori elnökei.

4. A választmány ülései az Otthon tagjai számára nyilvánosak. Tíz tag kívánatára azonban zárt ülés tartandó.

5. Érvényes határozat hozatalára minden esetben legalább 1 elnöknek és 20 tagnak jelenléte szükséges.

6. A hivatalnoki személyzet alkalmazása és felmentése iránt az elnökség előterjesztése alapján a választmány intézkedik. Megállapítja

továbbá a hivatalnokok-, a vendéglős és a szolgaszemélyzet járandóságait.

7. Helybenhagyás céljából tárgyalja az Otthon minden pénzügyi műveletét, minden jogügylet és szerződést.

8. A tagok fölvétele és kirekesztése fölött véglegesen dönt.

9. Tagok fölvétele és kizárása csak zárt ülésen történik. Mindkét esetben érvényes határozatra a jelenlevők általános többségének — kívánatra titkos — szavazata szükséges.

10. Az elnökségnek feladata arra törekedni, hogy a tanitóság minél impozánsabb számban lépjen az Otthonba, ennél fogva mindent elkövet, hogy úgy az Otthoni élet, mint az általa nyújtott kedvezmények kívánatosak s kizárólag csak az arra jogosultak által legyenek használhatók.

11. Az Otthon célja az lévén, hogy a tanitóság súlyt nyerjen az egység által, a választmány kötelességévé válik, minden eszközzel arra törekedni, hogy ez az egység létrejöjjön s annak jól szervezett ereje csak a legszükségesebb alkalmakkor és céltudatosan lépjen a küzdőterre.

12. Az Otthon tömeges külső szereplését esetről-esetre a választmány határozza meg.

13. Az Otthonban kitett vendég-, panasz- és indítványkönyv minden választmányi ülésen bemutatatik; az indokolt panaszok elintézése a hajtott lapra vezetetik. Névtelenül, álnév alatt, vagy nem sajátkezűleg beírt dolog figyelembe nem vehető.

14. A választmány az évi közgyűlést megelőzőleg kijelölő bizottságot küld ki.

15. A választmány határozatai a közgyűléshez fellebbezhetők.

16. A választmány üléseire meghivandó a felügyelő-bizottság is.

17. A választmány negyedévenként tart ülést, de az elnökség bármikor összehívhatja.

15. §.

1. A közgyűlés által választott tisztviselők, valamint a szakosztályok és bizottságok alelnökei előre megállapított fizetésben nem részesülhetnek. Kivételt képez a szerkesztő, (együttal sajtóbizottsági elnök), a ki legalább évi 600 korona díjazásban részesül. A választmánynak azonban jogában áll a közgyűlés elé javaslatot tenni az iránt, hogy egyes tisztviselőknek az Otthon érdekében kifejtett buzgalma utólagosan illő tisztelet-díjjal jutalmaztassék.

2. A szakosztályok és bizottságok elnökei — az elnökség útján — a választmány elé terjesztik költségvetésüket. A jóváhagyás után az elnök a szakosztályi és bizottsági elnököknek kiutalványozhatja előlegül a kívánt költséget utólagos elszámolás kötelezettségével.

e) *Vidéki helyi körök.*

16. §.

Oly városokban vagy vármegyékben, a hol a Magyar Tanitók Otthonának legalább 30 tagja van, ezek megalakíthatják a M. T. O.-nak helyi körét. Ezeknek a helyi köröknek az elnökei a választmány-nak hivatalból tagjai.

IV. FEJEZET.

Záró határozatok.

17. §.

1. A Magyar Tanítók Otthonának vagyona feloszthatatlan; ahhoz jogot senki nem tarthat.

2. Az esetben, ha az intézet feloszlatása előre nem látható rendkívüli okok, vagy események következtében elkerülhetetlen volna, az Otthon összes vagyona, mint feloszthatatlan alapítvány a „Budapesti tanítók segélyező-egyletére“ avagy a netán ennek helyébe lépő hasonló jellegű és célú intézetre száll. Erre nézve, valamint e vagyonnak a kitűzött célra leendő átadása iránt a közgyűlés határoz.

3. Ily határozat érvényességéhez szükséges, hogy az a külön meghívandó összes tagok legalább $\frac{2}{3}$ -ának részvétele mellett $\frac{9}{10}$ -ed szótöbbséggel hozassék.

4. E határozat belügyminiszteri jóváhagyást igényel.

18. §.

Az esetben, ha a M. T. O. az alapszabályokban meghatározott cél és eljárást, illetőleg hatáskörét meg nem tartja, a kir. kormány a M. T. O.-át, — a menyiben további működésének folytatása által, az állam vagy Otthon tagok vagyoni érdeke veszélyeztetnék — haladéktalanul felfüggeszti és a felfüggesztés után elrendelendő szabályos vizsgálat eredményéhez képest fel is oszlatja, vagy esetleg az alapszabályok megtartására, különben feloszlatás terhe alatt kötelezi.

Rákos István s. k.,
titkár.

Bánó József s. k.,
intéző igazgató, a közgyűlés elnöke.

(P. H.)

88.251. szám.

V. a.

Látta a magyar királyi belügyminiszter, azzal a megjegyzéssel, hogy a 14. §. 8. pontjában feglalt „végleges“ szó, tekintettel ugyan ezen szakasz 15. pontjára, hatálytalan; és hogy az alpszabályok módosítását kimondó közgyűlési határozatok is fölterjesztendők a magyar királyi belügyminiszteriumhoz végrehajtás előtt.

Budapesten, 1902. évi augusztus hó 16-án.

a miniszter meghagyásából:

Szabó László, s. k.
miniszteri o. tanácsos.

(P. H.)

A Magyar Tanítók Otthona szakosztályainak munkaterve.

I. Általános irány.

A Magyar Tanítók Otthonának szakosztályai — az alapszabályban lerakott keretek között kifejtett munkálkodásuk által — célul tűzik ki báró Eötvös József szellemét feltámasztani, népoktatásügyünkre vonatkozó eszméit, törekvéseit újraélesztetni s azok megvalósítására („eszméi“-nek „győzelem“-re juttatására) a magyar tanítóság szellemi és erkölcsi erejét egyesíteni a munkában.

Kartársainknak tájékoztatására tartjuk szükségesnek ezt szakosztályi munkálkodásunk irányának jelölésénél legelől kiemelni, hogy lássa mindenki, hogy nem új az az ösvény, a melyen haladni akarunk, hanem a legjobbjaink által kijelölt ösvényen akarjuk — végre-valahára — a magyar tanítóságot egyesíteni.

A Magyar Tanítók Otthonának szakosztályai két parallel-irányban fejtik ki munkálkodásukat. Az egyiknek a végpontján a virágzó magyar nemzeti népoktatásügy lobogója leng; a másikon a magyar tanítói kar érdekeit akarjuk olyan magaslatra vezérelni, a milyent maga Eötvös József szemelt ki e kar számára. A szakosztályok tehát e kettős szempontból vállalnak köte'ezettséget munkálkodásukban: 1. a nemzetkulturai magasabb érdekek és 2. a speciális tanítói érdekek szempontjából.

Részint azért tehát, mivel mindegyik szervezeti águnk ugyanazt a főcélzt fogja szolgálni, részint pedig, mivel e nagy fontosságú kettős cél felé csak teljesen egyesített erővel bírunk egy-egy lépést tenni: általános szabályul állapítjuk meg, hogy a szakosztályok egymást támogatva, egymással lépést tartva, egymásnak utait egyengetve, egymás munkáját kölcsönösen kiegészítve fognak munkálkodni.

Ezeknek a rövid megállapítása után az egyes szakosztályok munkatervét a következőkben körvonalozzuk.

II. A pedagógiai szakosztály munkaterve.

A) A nemzetkulturai magasabb érdekek szempontjából.

A pedagógiai szakosztály komoly és alapos tanulmányokat indít:

1. nevelési,
2. oktatási szempontból.

Nevelési szempontból tanulmányokat tesz úgy a családi, mint az iskolai nevelés területén. Mind a két irányban tanulmányozza mind a múltat, mind a jelent. Tehát neveléstörténelmi tanulmányokat tesz a családi és iskolai nevelés körében s ugyanebben a két körben a ma fennálló tényleges viszonyokat is tudományos megfigyelés tárgyává teszi, a gyakorlati nevelés javítása érdekében.

Mind ennél a tanulmányoknál azonban nem szorítkozik csupán a gyermeknevelési területre, hanem a szó teljes értelmében vett nép nevelésének az egész nagy területére kiterjeszkedik. Hasonlóképen nem szorítkozik tanulmányainál az általános embernevelési körülményekre, hanem különös súlyt helyez a magyar nemzeti nevelés szempontjaira, szem előtt tartva a magyar nyelv jogának és tiszteletének érdekeit, hogy népnevelésünk jövő fejlődésénél ezek a nemzeti szempontok domborodjanak ki a legteljesebben.

E célokból a gyermekpszichológiai tanulmányok mellett általános néppszichológiai és speczialiter magyar nemzetpszichológiai megfigyeléseket végez. Ezeknek, valamint neveléstörténelmi és tapasztalati neveléstanulmányainak alapján megállapítja úgy a családi, mint az iskolai nevelésben azokat a helyes nevelési elveket és gyakorlati eljárásokat, a melyeket követni, alkalmazni kell, hogy haladhassunk a végső cél felé: önmagáért, családjáért, embertársaiért, hazájáért, okosan, csüggedetlenül, józanul, szorgalmasan munkálkodni, nemes, erkölcsi szempontból helyesen élni tudó igaz magyaros gondolkozású és erkölcsű néppé nevelni a haza egész lakosságát.

Az ily irányú nevelésügyi tanulmányokat egyes ember vagy egynehány ember egymást követő emberöltőkön keresztül sem végezheti sikeresen. Erre egy olyan nagy karnak, a milyen a magyar tanítóság, céltudatos, szakadatlan munkálkodására van szükség. És nincs az egész állami és társadalmi szervezetünkben — a

tanítói karon kívül — tényező, a melytől ilyen természetű munkálkodást csak várni is lehetne, vagy a mely erre alkalmas volna. Ezért az egész magyar tanítószáz erejének tömörítését célzó Magyar Tanítók Otthonának természetesen kijelölt, munkálkodási kötelessége: — ez irányban leróni a hazafiúi kötelesség adóját.

Oktatási szempontból tanulmány tárgyává teszi a pedagógiai szakosztály az összes népoktatási intézeteknek, de különösen a népiskoláknak minden külső és belső körülményét, egész tanulmányi rendjét. (Középfokú iskolák kérdéseivel csak annyiban foglalkozik, a mennyiben azok a népiskola működésével kapcsolatba hozhatók.) Némi részletezéssel szólva, kritikai vizsgálat alá veszi:

1. az iskolák berendezését;
2. a tanterveket;
3. minden egyes „tantárgy“-nak célját, az osztályokba való beillesztését és előadási módját;
4. az iskola közigazgatását s a tanító munkájának ellenőrzését és megbírást;
5. különös figyelmet fordít a tanítóképzés reformjának tanulmányozására, kapcsolatban a tanítók előléptetése érdekével.

Mindezeket úgy történelmi vonatkozásaiban, mint a jelen állapotoknak s jövő céljainknak szempontjából azzal a céllal tanulmányozza, hogy kimutathassuk azokat a leghelyesebb elveket s gyakorlati utakat és módokat, melyeknek alkalmazása mellett az iskolai oktatás a gyermekeknek ne teher (vagy épen tortura), hanem élvezet, gyönyörűség legyen s az oktatás eredménye az iskolából messze kiható, a nép egész életében gyakorlással gyümölcsösítő legyen.

B) *A specziális tanítói érdekek szempontjából.*

A pedagógiai szakosztály eddig említett munkálkodása már természeténél fogva olyan, hogy az a specziális tanítói érdekek szempontjából is fontos; mert az ilyen irányú munkálkodásunk — hogy egyebet ne említsünk — nagy mértékben hozzájárul a tanítói kar tekintélyének önmagától való emelkedéséhez. De ezenkívül — ebből a szempontból — a következőkre vállalkozik a szakosztály:

a) könyvtárat tart fenn, gondoz, gyarapít s kellő biztosíték mellett az Otthon tagjainak — mind a fővárosban, mind a vidéken — forrásmunkákat tanulmányozás végett hosszabb időre is kiad;

b) tanítói könyvtárak szervezésére javaslatokat készít s azoknak minden iskolafentartó által való léteztetésére s gyarapítására nézve úgy az Otthon, mint az Orsz. Bizottság útján agitáció kifejtéséről gondoskodik;

c) tanítóknak magánuton készült érdekes munkáit osztálygyűlésen ismerteti s azok értékesítésére és terjesztésére erkölcsi támogatását adja;

d) alkalmat nyújt minden vidéki tanítónak — kivált a vidéki körök tagjának — a ki ebben hozzáfordul, hogy érdekes pedagógiai értekezéseket tarthasson az Otthonban, vagy más nyilvános helyen rendezett v. taestélyeken; s módokat keres, hogy fővárosi tanítók vidéken, (vagy vidékiek más vidéken) a maguk érdekes értekezését úgy a tanítótársak, mint esetleg nagyobb közönség előtt is előadhassák; vagy gondoskodik, hogy ily értekezések bemutatása az Otthon közlönyében történjék.

Az e tervetben foglalt munkálatokat a szakosztály részletenkint, lassu, komoly tanulmányok folyamán igyekszik elvégezni s ezek mellett az időről-időre bárhol felvetődött napi kérdéseket is belefoglalja munkálkodása körébe.

III. *A társadalmi szakosztály munkaterve.*

A) *Társadalmi és nemzeti magasabb érdekek szempontjából.*

A társadalmi szakosztály munkálkodásának főirányát, vezérfonalát az képezi, hogy a szorosán vett pedagógiai téren kívül eső minden olyan életkörülményt és mozzanatot megfigyel, mérlegel, megvitát, a mely alkalmasnak mutatkozik nemzeti népnevelési érdekeink támogatására, törekvéseink erősítésére s eszméinknek minél szélesebb körben való terjesztésére.

E célból a szakosztály:

1. megfigyeléseket, tanulmányokat végez az ugynevezett szociál pedagógiai érdekek körében; keresi azokat a körülményeket, a melyek családi vagy társadalmi oldalról vagy nehezítik, vagy könnyíthetik nevelés-oktatási céljainkat s módoza'okról gondoskodik az előbbieknél megszűntetésére, az utóbbiaknak pedig felkarolására és fejlesztésére nézve;

2. megfigyeléseket, tanulmányokat végez a különböző társadalmi rétegek szellemköréről és erkölcsi nézeteiről s gondolkozik a módozatok felett arra nézve, hogy miként lehetne az észlelt helytelenségeket vagy hiányokat — népnevelési uton, népnevelési eszközökkel — javítani, illetőleg pótolni s végső eredményül az egészséges, egységes és humánus társadalmi szellemnek minél szélesebb területet hódítani ;

3. részben történelmi tanulmányok, részben a tényleges viszonyok megfigyelése alapján igyekszik meghatározni, hogy mik a speciális jellemvonásai, ismertető s megkülönböztető jelei az igazi magyar családi és társadalmi életfelfogásnak s ezt a tanítósg által — tehát népnevelési eszközökkel — az egész hazában, — de különösen is a fővárosban — terjeszteni igyekszik ;

4. különös gondot fordít a szakosztály a társadalmi élet azon oldalának a tanulmányozására, ahol társadalomnevelési szempontból a legsajgóbb sebek találhatók ; ilyenek : a tisztasági, egészségi, rendészeti, büntügyi (kivált a gyermekbüntügyi), gyermekvédelmi s általában a közerkölcsi területek, a melyeken a népnevelési eszközökkel való javításra tág tere nyílik mindnyájunk egyesített munkálkodásának.

Mindezen megfigyeléseit, tanulmányait a szakosztály vagy a saját körében dolgoztatja fel komoly munkálatokká, vagy — a tanulmány természete szerint — ilyenül való feldolgozás céljából vagy a pedagógiai, vagy az irodalmi szakosztályhoz teszi át.

B) A speciális tanítói érdekek szempontjából.

A társadalmi szakosztály gondoskodik módokról és eszközökről az iránt, hogy a tanítósg — e szakosztálynak a munkálkodása révén is — emelkedjek tiszteletben elismerésben, tekintélyben a társadalom minden rétegében.

E célból a szakosztály :

1. érintkezést keres a szülőkkel a tanítók szociál-pedagógiai nézeteinek terjesztése végett ;

2. az A alatt felsorolt tanulmányainak a nagyközönséggel való megismertetése érdekében úgy a fővárosban, mint vidéki körei útján a vidéken nyilvános felolvasásokat, előadásokat, esetleg vitatkozásokat rendez, gondoskodván minden alkalommal, hogy ezeken a tanítók legjobbjai vigyék a tanítói szellem termékeit a közönség elé ;

3. olyan helyeken, (megyékben vagy városokban) a hol vagy a tanítók társadalmi tekintélye, vagy a magyar nemzeti társadalom érdeke támogatást, erősítéssé igényel, a szakosztály igyekszik minél többször és minél impozánsabban megjelentetni a Magyar Tanítók Otthonának szellemi és erkölcsi fegyvereit a nemzeti érdekeknek vagy a kartársaknak társadalmi uton való támogatására ;

4. végre ez a szakosztály gondoskodik arról is, hogy érdemes tanítók, kivált a hosszú élet küzdelmei után nyugalomba vonult érdemes öreg ink — az ország bármely elrejtett zugában is — felkerestessenek abból a célból, hogy kollégák és polgártársaik részéről a társadalmi elismerés adója irántuk lerovassék.

IV. Az irodalmi és művészeti szakosztály munkaterve.

A) A nemzeti magasabb érdekek szempontjából.

Az irodalmi és művészeti szakosztály főcélul azt tűzi maga elé, hogy a magyar tanítósgnak mindazon tagja, a kit a gondviselés írói vagy bármely águ művészi talentummal ajándékozott meg, egy táborba tömöríttessék, hogy így az egyesített erő hatalma által gyámolítva minden egyes értékesítse a maga talentumát a nemzeti kultúra javára és a magyar tanítósg dicsőségére.

E cél érdekében a szakosztály munkatervbe veszi a következőket :

1. Tanulók által használt iskolai művek, mint olvasó- és tankönyvek tanulmányozását, bírálatát, s a szükséghez képest ilyeneknek megírását vagy legalább a megírandó munkák minőségének megállapítását.

2. Tanítók részére szükséges művek, mint vezérkönyvek és szakmunkák tanulmányozását, bírálatát, s a szükséghez képest ilyeneknek megírását, vagy legalább a megírandó munkák minőségének megállapítását.

3. Ifjúsági iratok tanulmányozását s az ifjúsági irodalom fejlesztésére szolgáló munkák irását s kiadását.

4. A népies irodalom tanulmányozását, bírálatát és továbbfejlesztését. Gon-

do-kodik szép és nevelési szempontból értékes gyermekversek, gyermekdalok, gyermekmesék iratásáról s ezek állandó fejlesztéséről

5. Az ugynevezett „tanköltészet“ tanulmányozását, bírálatát és fejlesztését.

6. A „Népnevelők Könyvtára“ fejlesztését, az abba fölveendő munkálatok kiválogatását s az egész vállalat minél értékesebbé tételét

7. A más szakosztályoktól kapott irodalmi megbízatás elvégzését, vagyis az adott tanulmányanyag irodalmi értékű feldolgozását.

8. Zeneértő tagjai által a magyaros iskolai és ifjusági dalokat kultiváltatja.

9. Foglalkozik a nép művészeti nevelésének, műérzéke fejlesztésének kérdéseivel.

10. Arra alkalmas tagokból a *szükséghez* képest bizottságot alakít, vagy egyeseket biz meg arra a célra, hogy a nemzeti nevelés érdekében a kiadványokhoz szükséges illusztrációk és iskolai szemléltető képek kérdését tanulmányozzák, s javaslatokat tegyenek, esetleg kész munkálatokat ajánljanak.

Az ily irányu állandó, tervszerű munkálkodáson kívül a szakosztály az Otthon tagjai között pályakérdéseket tűz ki szépirodalmi vagy bármely ághoz tartozó szakirodalmi munkálatokra s a legjobbaknak kiadásáról és terjesztéséről gondoskodik.

Időnkint irodalmi vagy művészeti estélyeket, matinékat rendez, lehetőleg az Otthon tagjainak működtetésével.

B) *A specziális tanítói érdekek szempontjából.*

Az irodalmi és művészeti szakosztálynak gondoskodása tárgyát képezi, hogy az e téren komoly tehetséggel bíró minden egyes tanítót megtalálja, aztán erkölcsi erejének egész teljességével támogassa tehetsége fejlesztésében és érvényesülésében. Mert rendkívül fontos nemzeti érdek az, hogy egyetlen buzaszemnyi erő se vesszen el a köz javára való értékesítés nélkül. És a tanítói karnak is nagy érdeke az, hogy a körében rejlő minden termékeny mag nőjjon, virágozzék és gyümölcsözzön e kar tekintélyének emelésére.

Ezért e szakosztály minden arra való tanítót — az ország bármely részében találja is fel — igyekszik a maga működési körébe bevonni, irodalmi vagy művészi termékeit mind a kartársaknak, mind a nagy közönségnek alkalmas módon bemutatni s az illetők érvényesülését a rendelkezésére álló minden eszközzel előmozdítani.

V. **A nőnevelési szakosztály munkaterve.**

A) *A nemzetkulturai magasabb érdekek szempontjából.*

A nőnevelés terén — ugy az általános emberi, családi, társadalmi, gazdasági, mint *különösen* a magyar nemzeti érdekek szempontjából — kellőleg nem is mérlegelhető fontosságú nagy kérdések várnak megoldásra.

A nőkérdés az egész emberiség elsőrangú problémája. Magyar nemzeti szempontból egyenesen létkérdés.

A nők több, mint a felét teszik az emberiségnek, s kezükben az egész emberiség sorsának fonalát tartják. Családban és társadalomban ugy erkölcsi, mint gazdasági viszonyaink, szerencsénk vagy szerencsétlenségünk, boldogságunk vagy boldogtalanságunk asszonyaink és leányaink lelki világa szerint alakulnak. Legszentebb nemzeti törekvéseink, legnagyobb nemzeti érdekeink a hiu ábrándok, hiába való erőlködések színvonalára süllyednek, ha ezeknek a nemzeti törekvéseknek, nemzeti érdekeknek szent tüze nem lobog *minden* női kebelben — a kilincselő koldusasszonytól kezdve a tizenegy águ koronát viselő hercegnőig. S viszont: ha a helyes nevelésnek sikerült minden nő szívében ezt a szent tüzet felgerjeszteni, akkor a legnehezebbnek látszó célokat is játszva szüreteljük be.

Mindezeknek a magasabb érdekeknek a szempontjából a nőnevelési szakosztály beható megfigyelés és tanulmányozás tárgyává teszi a következő kérdéseket:

1. A mai viszonyok tanúsága szerint a különböző társadalmi rétegekben a nők — általában:

a) mennyiben felelnek meg a nő iránt támasztható ideálisabb igényeknek a családi körben, mint asszony, feleség és anya?

b) mennyiben felelnek meg az ideálisabb igényeknek a társadalmi érdekek szempontjából?

c) mennyiben felelnek meg az ideálisabb igényeknek a magyar nemzeti érdekek szempontjából?

2. E megfigyelések alapján igyekszik a szakosztály megállapítani, hogy a ma élő nőnemzedék körében melyek azok a női erények, a melyeket a családi, iskolai és társadalmi nevelés útján ápolni, fejleszteni kell; s melyek azok a női hibák, gyengeségek, gyarlóságok vagy épen bűnök, a melyek megszüntetésére ugyanazon a három téren a harcot fel kell és fel lehet venni?

3. A különböző társadalmi rétegekben miként teljesítik a nők a gyermekápolás, gyermekóvás, gyermeknevelés terén kötelességeiket, s eljárásukban mi a helyes s mi a kárhóztatandó?

4. Mily uton, módon s mely eszközökkel volna lehetséges a nők helyes irányu nevelését az iskolán kívül, társadalmi téren is nevelőhatások alatt tartani, kivált a hajadon korban, vagyis a nőifjúsági évevekben?

5. A leánynevelés-oktatásnak az a rendszere s módja, mely iskolai szervezeteinkben ma érvényben, szokásban van, megfelel-e a leánynevelési speciális és magasabb kívánalmáknak s nem kellene-e e téren gyökeresebb átalakulásra törekednünk.

*

E kérdéseknek a tanulmányozásán kívül a szakosztály történelmi tanulmányokat indít abból a célból, hogy megállapítsa, melyek azok a tulajdonságok, jellemvonások, a melyek az általános „nő“-től a „magyar nő“-t észrevehetően megkülömböztetik. Tehát igyekszik megállapítani történelmi és nemzetpszichológiai tanulmányok alapján, hogy *milyen az igazi magyar nő*, mint leány, mint asszony, mint hitves, mint anya, milyen az igazi magyar nő a társadalomhan, a közgazdasági jelentőségű életkörülményekben, s milyen az igazi magyar nő a nemzeti életviszonyokban?

Az ez irányban végzett tanulmány közben megajzolt magyar női tulajdonságokat, jellemvonásokat a tanítóóság s más nevelésügyi tényezők által igyekszik feléleszteni. Vagyis: gondolkozik a módok és eszközök felett, a melyek által ezeket a magyaros női jellemvonásokat a családi, iskolai és társadalmi nevelés útján a jövő női nemzedékekben ápolni, terjeszteni s végtére általánossá tenni lehetséges volna

*

A nőnevelési szakosztálynak gondoskodása tárgyát fogja képezni, hogy a növendékleányok nevelési érdekeit szolgáló leánygyermek-irodalom, a hajadonok nevelési érdekeit szolgáló leány-ifjúsági irodalom fejlesztesse, mindegyik erőteljes magyar nemzeti jelleggel, s magasabb erkölcsi alapon, a rideg és nem válogatás üzleti spekuláció kizárásával.

Hasonlóképen arra is fog törekedni, hogy a népmilliók asszonyai szellemkörének táplálására, irányítására, nemesítésére a népies irodalom is kiterjessze figyelmét, szintén magasabb erkölcsi alapon s magyar nemzeti jelleggel.

Ezekre nézve a nőnevelési szakosztály az irodalmi s művészeti szakosztályal karöltve fog haladni, sőt céljainak az Otthonunk körén kívül álló irodalmi köröket is igyekszik megnyerni.

B) A speciális tanítói érdekek szempontjából.

1. A nőnevelési szakosztály mindenek előtt ápolni fogja a kartársi összetartozás érzelmét a férfi- és nő-tanítók körében s minden erejével arra törekszik, hogy az a hatalmas szellemi és erkölcsi töke, mely a magyar tanítónők sokaságában él, a magyar tanítói kar egyetemének javára és dicsőségére értékesüljön.

2. El fog követni a szakosztály mindent, hogy a magyar tanítói karnak nagy célokat szolgáló közügyi munkálkodásában lehetőleg minden tanítónő is aktív részt vegyen s ez által a tanítói egység eszméje teljessé tétessék és valóra váljon.

3. De viszont úgy a maga erejét latba veti, mint az egész tanítói kar erejét latba vetni igyekszik arra nézve is, hogy az általános tanítói érdekek keretében mégis előforduló sajátos tanítónői igények és érdekek támogatására, védelmére, fejlesztésére szintén az *egész magyar tanítói kar* álljon készen.

Ezek mellett, mint állandó célok mellett a nőnevelési szakosztály mindenkor a szükséghez képest foglalkozik *napi érdekű* nőnevelési és nőtársadalmi kérdések megvitatásával, s az Otthon bármely tagjának — sőt a tagokon kívül is bárkinek — módot nyújt rá, hogy ily irányu eszméit, javaslatait előadhassa.

VI. A szakosztályok tanulmányának módja.

Mindegyik szakosztály a munkálatba vett egy-egy tanulmányrészlet módozataira, tehát a gyakorlati kivitelre nézve a következőleg jár el:

a) a szakosztály tagjait egyenkint, vagy néhány tagból álló csoportokra osztva megbizsa a munkálatba vett tanulmányrészlet ilyen vagy olyan oldalú vizsgálására, tanulmányozására, megfigyeléseknek, tapasztalatoknak gyűjtésére;

b) a szükséghez képest kérdő-íveket bocsájt ki s azokat megküldi az Otthon vidéki köreinek, vagy tanító-egyesületeknek, testületeknek sőt alkalmas egyeseknek is, hogy kellő megfigyelés, tapasztalat-gyűjtés után azokra megfelelő, a szakosztály tanulmányához adatokat, anyagot szolgáltatassanak;

c) a megbizott tanulmányozók munkarészleteinek vagy egész munkájának s a beérkező kérdőíveknek rendezésére egy-egy állandó bizottságot küld ki, a mely havonkinti tanácskozáson állapítja meg a begyűlt tanulmányanyag feldolgozásának módját, illetőleg erről a módról a szakosztálynak — legalább évnegyedenként egyszer tartandó — teljes ülése elé javaslatot terjeszt;

d) a szakosztály — ha a munkálatba vett tanulmányrészlet mindenoldalu adatai már rendelkezésre állanak — gondoskodik — megbizás útján — alkalmas egyénekről, a kik a begyűlt tanulmányanyagot tudományos és irodalmi értékű munkálattá feldolgozzák; s javaslatot tesz az Otthon választmányánál, hogy az ily kész munkálat vagy a „Népnevelők könyvtárában“, vagy az Otthon külön kiadványaképen a nyilvánosságnak átadassék.

Budapest, 1902. június havában.

A Magyar Tanítók Otthona elnöksége nevében:

Bánó József s. k.
elnök.

Ember Károly s. k.
a ped. szakoszt. elnöke.

Peres Sándor s. k.
az irod. és műv. szakoszt. elnöke.

Száva János s. k.
a társ. szakoszt. elnöke.

Nagy László s. k.
a nőnevelési szakosztály elnöke.

Szabó Bugáth László s. k.
főtítkár.

Sa Ujhely Febr 28. 1903. —

Mélyen tisztelt akadémiai
főtitkos ur Melisváros Uram?

Hogy Melisvárosnak folyó hó 14-ikéről
kelt híves levelére csak ma vála-
szolhatok és bizonyos kérek, de ké-
szelményem oka sémben a volt hogy
Melisváros levele this Történelembe
lett irányítva, én pedig már három
év óta újra ismét tartom laká-
somban Sa Ujhelyben, s így még a level
kezembé jutott abba is bele telv egy hó-
nap, is a vonatból a hivatali konfetu-
gyelő kintől akadémia információ, tra-
vezni, és sem tartom rögtön fel ta-
lálni hivatalos kaval léte miatt.

A konfetu-gyelő ur köbéli értesítés
kezint, Bróó Lemnyey Géza az állami
iskola fel állitani köleszeiker ön-

hentes avomány eüemen trüvel sem
akor honá járulni, a menyiben fi-
zetni fogja az 5%os iskolai pörög a-
dó, éppen egy trüvel bönnyel más ok-
sani adó fütö. -

Mint hogy a m. t. akadémiának kepe-
talmon olyan vagyona a mely hantok
hojtana nénesen, a mi von az nem fö-
vedelmere, hanem meglehetős hűvös,
igénybe veső emleket, illetve semet,
a mi adó mentes terület, lévén utón-
na még iskolai pörög adó sem vehető
tri! -

Szerhatom lakosai volomegyen volt hias
Kullérak, a hite lakóházaikon is az akor tar-
toró egy hegyed holdnyi kertjötön kívül egyet
birtoktal nem bírnak, is egy a tövelet,
1325 korona 54 filler semmieszen a
legnagyobb részben hős teueys fogja
terhelni, is ha a m. t. Akadémián itten
szély, adna azon esetben legnagyobb
sében a hős teuey hönziteni -

Meg a nyolcvanas évben bején
Dr. Chyres thornel elööm még az

akadémia
mias
lvi la
berbe a
karafid
ta áll
jésen
az áll
nos o
üresen
gei m
erak o
maggio
is elua
nek f
még
lami
nitó
En e
felő is
kötőig
ja ug
még
mával
fontel
sem, d

atavémia akkori megbízója, az akadémia engedelmével az egy nevezett bérleti lakás, a mely 5 hobóból állott a bére avasánál kivette a béreltből azon karafios szándékból hogy abban népszerűtlen állították. - És az a írás, a mely teljesen jó körbe lett körítve az a célra az állomások fel is lett ajánlva, de sajnos ott állott 12 esztendőn keresztül üresen, az állomások a célra hivatott közigazgatás mindenek egyebet tudtak gondolni csak arra nem hogy az a helyen a hol a magyar nemzeti nyelvnek ut törője és is elvon teremve, a vármegyék közigazgatásának fő központjában, a hol a lakosság még most is a fő nyelvvel beszél, egy általános iskolát állították, illetve az a tanító korosok. -

Én az iránt nem volt állomások tekintetében is a templom meggyei közigazgatásának közigazgatásuk husz esztendővel volt tagja az a közigazgatásuk beosztásában még más módon ötte jövedelék által mind az illető volt főispán is volt tanfelügyelő elött igen sokan főispánok sem, de mindazonáltal azon éppen nem finom

váltság rendszer, hogy "Van az akadémia-
működés elég pénze ha iskolák kell ne-
ki tartson magának tanító?"

Mert már más emberek jöttek felvün-
re is építettek nagy költséggel állami
iskolák, holott aulott annak idejében az
ingyen kapták volna is, egy nemzeti
szolg. lett volna megszervezve; de hogy az
előbbi selymek miert fordult azokra pénz-
költséggel; arról felüljön az ő lelki sz.
szerepük?

Ezek hívs az akadémia meg lenne
a maga kép ajánlatok, az akadémia nem lehet
lehet, az okból de megint háttér az előbb fel-
hívásokról az én kérem nézetem az
hogy a honi fejlődés ne méltó-
tassék indítványom. —

Melwizsgovnok aláíratos helyőze

Magyar Kormány

1899. évi

1900.

Nagy méltósággal Elvők Úr!

Dicső emléktől nagy tudásunk Károlyosy Terézornata műkö-
letye Szépkalotom Kemény meggyebeli királyi ös-
senn 183. lettes országtól, s e mellett a S. O. Ujhatyi
jövendő legkirályi könyve, nagy aranyára nagy nagy-
sága mindezt mostanig nem volt képes iskolás fennsar-
tani, s tankezelés egyenként a sommás Horvátok
királyi jertak iskolába. -

Ez nagy méltósággal Mo. kir. Valtás is kös-
örési ügyi Aljárnak Országban a Horvátok is
Szépkalotom királyi felépítésű állami iskolára a fo-
lyó ében 6000. koronás adományozta, s így az iskola
a folyó is önnel felépített, aromban az önnel felépítés
költészet nem 6000, de 9460. k. 84 fillér. Tannak ki,
s így a Horvátok is Szépkalotom királyi állat fe-
stenező önnel királyi lettes 3460. k. 84 fillér,
nagy önnel adójuk arányában jertendő Horvátok
lár költészet árat 2135. k. 20. fillér, Szépkalotom királyi
állat pedig 1325 k. 54 fillér. -

Horvátok királyi nagykorúak költészet a
mellette régi iskola lettes 4360. koronás,
s így 2135 k. királyi lettes lettes után még 2200. ko-
ronás a birtokában marad, tehát unnerak nagy

rum járható, semmi az állam i. közhöz, de még be-
 járható is marad, sőt az eddig a tartó jóval többé
 téve mintegy 6. költői pénzügyi is marad mintegy
 3500 - 4000. korona értékben, míg ellenben Székely-
 lom közig. oly nagy, hogy egy fellelősi vagyona sin-
 eren s az 1325. k. 54. fellelősi hozzájárulás, adójuk a
 rányában 165. Qs. a pótlóval Terhosi a közig. labo-
 rokat, a kik adójukat is alig-alig bírón kifizetni, ezen
 nagy teheren a virelőre teljes köztelenek. —

Mint az a vállalkozók az isola
 felismerés, költségeit a közig. közzé, a
 Székely közig. a fennm. teljes közzé, hogy
 ezen a nagy közig. oly óriási mértékben
 némiképp aprósággal; —

a legnagyobb ártalmat az isola
 sünk a nagy mértékben. Ezzel az egy
 elött, minime Dicső emlékeztető. Később
 fennm. emlékeztető, méltánylatokat a M:
 tudományos akadémiára pénzügyi közig.
 felügyeleti részben az isola építési költségeire
 egy bizonyos öngy. megmaradást is kiutalványoz-
 tani kérelemmel. —

Után az állam is méltán méltán
 maradtunk

A nagy mértékben. Ezzel az

Dr. ...
 ...

legelőször az ország
 Székely János bíró
 ...
 ifjú ...
 ...
 ...

1
NYK 1903. január 14.

39. sz.

1903.

Köszönetnyilvánítás

Dr. Eötvös Loránd Úr,
azaz a Magyar Tudományos
Akadémia Elnökének

Budapest

elérkezett

Stephánusz királyi udvarának

szolgálatára. Stephánusz és
Glossulák királyi udvarának
állami iskolái köztudásának és
széles tudományosságának
dicsőítésére.

11

1 t. Előjárásnak
Diéphalow.
(:Kempfenmege:)

Dr. Gargato. János f.én február
22-én tartott ülésében, a t. Előjáróság
kérelmére, az állami iskola felállításától
várható költségi terhek némi csökkentésével
— a Kaimay Ferenc emléke iránti
kegességtől indítva — egyösszesmunkor
készen koronás segélyt staurált meg.

Szíveskedjék értesíteni, kiknek
kerékben és nyugtáspapjára küldessék
meg erre összeg?

Tisztelettel

Budapest, 1903. márc. 1.

főtthor

39.12
1903

„EÖTVÖS-ALAP.“

*

12. sz.
1903.

Nagyméltóságú Urunk!

Az „Eötvös-alap“ alulírt képviselői azon aláíratos
kérréssel járulunk Nagyméltóságú Urunkhoz,
hogy, mint minden esetenlőben, úgy az idén is,
kegyeskedjék a Magyar Tudományos Akadémia
kís. termét február hó 6. árák délutánjára egye-
sítetünknek átengedni, hogy méltó kegyelettel
ünnepelhesünk meg a megdicsőült Bárá Eötvös
György halálának évfordulóját.

Aláíratos kérirünket megismételve, vagyunk

Nagyméltóságú Urunknak

Budapestén, 1903. jan. 9.

az „Eötvös-alap“ nevében
aláíratos szolgálai

Wasszy Pölz
kís. tanácsos, elnök.

Kapuy Perzse
titkár

Nagyméltóságú

Bárá Eötvös Loránd Urunk
a Magy. Tud. Akadémia elnökének

Budapestén.

YRK. 1903. januar 14.

40. 071.
1903.

MTA KÖNYVTÁRA
KÉZIRATTAR

AKADÉMIAI LEVÉLTAR

KÉZIRATOK

1903

FOLYTATÁSA

KÖVETKEZIK